

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredni modelji in prazniki.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpostlatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo). Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Ura!

Dunaj, 26. marca.

Na odrinskih utrdbah plapolajo bolgarske trobojnice. V strašnih bojih generalnega naskoka je padla trdnjavna trdnjava po skoraj natančno petmesečnem obleganju. Dne 29. oktobra preteklega leta so pričeli bolgarski voji oklepiti obširni in silni pas odrinskih fortifikacij; sroske čete so ojačile trdno verigo, ki je uklenila Sukri pašo in njegove. Prešla je jesen in vsak dan so grmeli topovi, prišla je zima, sneg je pobelil planjave, led je pokrival baterije, burje in mraz so se zavezale z obleganimi, pričela je doba strašnega trpljenja za bratske vojske. Toda niti eden člen velikanse verige ni popustil in izpod snežnih odej so bruhale granate, na oledeneli zemlji so vršili Bolgari in Srbi čudeže junštva. Kakor oreh v silni pesti je ležala odrinska trdnjava. Mimo nje je drvela krvava pošast balkanske vojne, ob njenih zidovih so odmevale zmagoslavne trobente Lozengrada, Bunarhisarja, Kumanova, Bitolja, oblegovalci so slišali mirovne piščalke londonskih dni, čuli samozavestne klice obnovljene vojne, zagrmel je padec Janine, oglasila se je Evropa s svojimi novimi mirovnimi propozicijami, in po dolgem trpljenju je prišel glas, da je Turčija upekana, pobita, pripravljena izročiti trdnjavo ter jo prepustiti za večne čase zaveznikom. Veriga oblegovalcev pa je držala trdno, večno silnejše. Oglasilo so se prijatelji in pokrovitelji: Prenehajte, ne trudite se več, ne prelivajte krvi zamanj, Odrin je vaš, ostane vaš, če tudi ga niste premagali in dobili. Mamljivi so bili ti glasovi. Že je Evropa prorokovala popolno stagnacijo oblegovanih operacij. Bolgarski in srbski komandanti so se zbrali in pred kralja Ferdinanda je stopilo usodno vprašanje: Ali si da bolgarska armada podariti Odrin, ali si ga naj vzame sama?

Neznosna je prva misel ponosni, zmagoslavni armadi. Strašna je druga. Vzeti Odrin se je reklo žrtvovati navidezno brez vse potrebe na tisoce dragocenih življenj, preiti pred samim obličjem angelja miru potoke krvi.

Poročajo nam, da se je car Ferdinand šele po težkem duševnem boju odločil zažgati na oltarju domovine zadnjo trpko krvavo darilo.

Vedel je, da zahteva to od njega cela armada, ki je nestrno želela zdrobiti oreh v svoji pesti ter smatrala za sramotno, ga vzeti v dar.

Car Ferdinand pa si je bil tudi svest, da zavzetej Odrina ni le vprašanje vojaškega temveč tudi političnega prestiža.

Vihar generalnega naskoka ni dal le armadi svežega moralnega duha, okreplil njen zanos, padec Odrina ni le navdal zavezniško vojsko z novimi zakladi samozvesti, sebezaupanja ter jo napolnil z velikim zadoščenjem popolne izvršitve stavljenih ji nalog, temveč je izčistil tudi politično atmosfero je odstranil mnoge notranje težkoče, ki so se dosedaj stavile mirovnemu vprašanju. Razmerje balkanske zveze napram Turčiji je jasnejše in enostavnejše, stališče zvezanih držav napram posredovalnim predlogom velesil je lažje in svobodnejše, ker odpada v bodoče vsak mučen vtisk, kakor da bi morala Balkanska zveza sprejemati varuštvo evropskih velekanetov. In končno bo padec Odrina olajšal tudi položaj turškega kabineta samega. Balkanski diplomati poznajo umetnost samozatajevanja in politične treznosti. Tudi po padcu Odrina ne bodo svojih zahtev pretiravali. Pripravljeni so sprejeti posredovanje velesil ter se sedaj upravičeno nadejajo, da bodo velekaneti primerno vpoštevali velikanse žrtve in še popolne uspehe zavezniških vojni operacij.

Zato je sklenil car Ferdinand zavrstiti balkansko epopejo s strašnim akordom generalnega naskoka, h kateremu so včeraj popolnoči zapeli bojni rogovi. Zato se je stisnila silna bolgarska pest ter razdrobila oreh odrinski.

Sofija se trese vzhvičenega navdušenja. Množice aklamirajo kralja, armado, prireajo ovacije pred poslaništvu zaveznikov.

Narod manifestira na ta način v svojem najslovesnejšem razpoloženju instinktivno poznanje, da je v zadnji vrsti tudi padec Odrina zasluha balkanske zveze. Ravno ob rami se je boril pred Odrinom poleg bol-

garskega vojaka srbski brat in bil se je z isto navdušenostjo z istim zanosom, kakor pri Kumanovu in pri Bitolju. Baš pred Odrinom je prešla konfederalna ideja svoj pravi krvavi krst. Upajmo, da utisne ta zakrament bratske požrtvovalnosti in vere v skupno lepšo bodočnost balkanski zvezi neizbrisljiv pečat, neizbrisljiv, tako kakor ostane neizbrisljivo zarisani kamen zgodovine kot eden najsilnejših vojaških činov — padec Odrina.

V stotisočeri ura! ki se razlega danes ne po bolgarskih krajih temveč povsod, kjer prebiva Jugoslovanstvo, kjer živi in deluje Slovanstvo se nam hoče mešati bolesten vzdih. Tudi Skadar grad je padel, toda razrušila ga je evropska diplomacija, vzela ga je Jugoslovanstvu ter podarila Arnavtom...

Pozabimo za trenutek, ne kalimo si veselja ob pogledu na ponosno plapolajočo trobojnico, ki veje danes nad grobovi turških kalifov. Odrin je padel. Ura!

Vojna na Balkanu.

Po padcu Odrina. — Šukri paša se je vdal.

Dolgo je ključeval Odrin bolgarskemu orožju. Niti ko so Srbi prišli Bolgarom na pomoč in ko ni bilo nobenega upanja več, da se posreči turški vojski pred Cataldžo priti ob pravem času na pomoč, se hrabri Šukri paša, turški junak starega kalibra, ni vdal. Sedaj je padel Odrin. Zahteval je velikanse žrtve, toda neupogljiva volja bolgarskih in srbskih junakov je izvršila naravnost neverjetno junštvo. Glavne utrdbे pred Odrinom, ki so bile še pred dnevi v rokah Turkov, so padle. Ajvas Baba, Aidji Oglu, Kestenlik, Kura Cezme, Jildice Tabia, Topiolu, Kanakas Tabia, Tokat bair, Papas Tepe in Ekmekčija, vse te utrbe so sedaj v rokah zaveznikov. Veliko delo so izvršili, sedaj je velika zavezniška vojska prosta. In kaj bo s to veliko armado. Junakom, ki so utekli smrti na bojišču, bi privoščil ves svet odpočitka in miru. Ves svet se vpraša, ali bo zaželeni in zasluženi mir sedaj tudi v resnici nastopil? Mogoče je, toda upati ni mnogo. Velesile so

se pokazale kot zelo počasni patroni. Zato je zelo verjetno, da bo mir pisal meč pred Carigradom. Junaki, ki so stali še včeraj v najhujšem ognju, se že odpravljajo, da pohite pred Carigrad. Kdo more še dvomiti o usodi Carigrada?

Dodatno k našim včerajšnjim brzojavkam o padcu Odrina, se še poroča:

Pri naskoku na Odrin so bili prišli Bolgari in Srbi na skoro nepredorne žične ograje. Strahovito mnogo napora je bilo treba, da so Bolgari in Srbi prerežali žice. Pri tem težavnem in zamudnem delu je padlo nepregledno mnogo junakov. Toda končno je bilo tudi to delo izvršeno, pot je bila prosta. Od žičnih ograj pa do utrdb pa je bilo še zelo nevarno polje. Pred modernimi utrdbami je namreč polje skoro povsod podminirano. Mnogi izmed naših čitatelev se še spominjajo, kako so pred Port Arturjem zletele cele stotine v zrak, ko so pridrvele na podzemne mine. Tudi pred Odrinom se je bilo bati takih min. Mine pa so različne. Mogoče je, da opazovalec iz trdnjave zapali z električnim tokom mine, proti takim minam se Bolgari niso mogli ščititi. So pa tudi mine, ki se razlete, če stopijo vojaki na ploskev, ki jih krije. So globoke jame, nasajene s koli in posute z železnimi škorpjoni. Proti tem so se Bolgari in Srbi zavarovali na ta način, da so pogнали čez bojno polje veliko množico živine. Za njo šele so drveli junaki pod visoke utrdbе. Tu se je moral junaki naskok zopet ustaviti. Po 11 m visoki betonski zidovi, le tu in tam razbiti od krogel težkih oblegovanih topov, so jim zapirali pot. Toda oblegovanci so bili tudi na to pripravljeni. Čudno se siši in skoro srednjeveško, če čujemo, da so oblegovanci na lestvah, drogovi in fašinah preplezali tudi te zidove. Razvilo se je strahovito klanje na zidovih, oko v oko so si gledali sovražniki. Tu ni bilo pardaona, z bajonetmi so drli oblegovanci naprej in utrdba je padla za utrdbo. Na drugi strani pa so Turki v divjem begu zapuščali svoje postojanke. Šlo je v divjem begu proti Odrinu. Toda Bolgari in Srbi niso mirovali. Zanje ni bilo počitka in oddiha. Topov niso bili mogli spraviti še na turške utrdbе, toda tega niti treba ni bilo. V utrdbah samih

so našli turške topove, ki jih sovražnik ni več utegnil storiti nerabne in našli so ogromno množico municije. Bolgari in Srbi so jih obrnili in turški topovi so sipali smrt in pogin v turške vrste. Bežeči Turki, ki so se izogibali min, položenih med utrdbami in Odrinom, so kazali oblegovalcem pot v mesto. Kratek odmor je nastal, med katerim so govorili na obeh straneh topovi. Na eni strani turški topovi v rokah oblegovalec, na drugi strani turški topovi iz Odrina. In zgodilo se je zopet nekaj neverjetnega. Oni turški topovi, ki se prej niso mogli meriti z izboraim srbskim in bolgarskim materijalom, so razbili zadnje turške baterije v Odrinu samem.

Medtem je začelo v mestu tu in tam goreti. Tu in tam je priletela kak granata med lesene turške bajte in takoj je švignil ogenj iz streh. Toda glavnega požara niso zanetile krogle oblegovalec. Turki sami so zažgali mesto, ki je niso hoteli pustiti nevernikom. Po vrsti so zletela v zrak velika skladišča municije in živil. Zletela so v zrak skladišča Bašink, Kemer, Hadirlik, Kaik, Karak kej, mala vojašnica med Janik kišo in bolnišnico in arzenal z artilerijskim skladiščem. Nad razvaline in plamen pa so gledali visoki minareti — mošeje, kjer se nahajajo grobovi sultanov.

Nove čete Srbov in Bolgarov so prihajale v utrdbе. V diru je prišla konjenica in poljski topovi so pridrevili, da končajo krvavo delo. Na utrdbah je zavihrala zmagovita bolgarska zastava. Nove, čile čete so začele zasledovati bežeče Turke proti Odrinu. Kratki boj še v prvih ulicah, potem so se umaknili Turki v notranje mesto. Le tu in tam je počil iz kake hiše ali iz razvalin strel. Zmagovalci so drli proti zahrbtnemu sovražniku in v kratkem boju so tudi te pogнали v beg, ali pa jih na mestu pobili. Strašno je bilo to klanje v gorečem mestu. Vse ulice na vzhodni strani so bile zasedene od Srbov in Bolgarov. Na jugu in na zapadu pa so še grmeli topovi. Tedaj se oglašila na glavni cesti, ki vodi v mesto, godba.

»Šumi Marica!«

Trindevajseti pešpolk, junaki šipčanskega polka so korakali v mesto. Za njimi je prišel jambolski polk in

LISTEK.

Vojska v miru.

Spisal Vilko M.
(Konec.)

Krog enajste ure smo vstali in odšli iz krčme: Grapar, še nek debel narednik, ki še ni imel tisti večer svojega prenočišča, desetnik in moje skromne »cunje«. Napravili smo se k počitku v našo pisarno. Grapar je legel v postelj, ki je izgledala še dosti udobna, mi trije pa smo se stisnili na dve slamnici, ki so jih pripravili vojaki na tleh. Debeli narednik se je zavalil na sredo; toliko, da je še ostal skop prostorček na vsaki strani za desetnika in mene. Za zglavje so nam služile tornistre. Odeli smo se bili vsak s svojim plaščem, samo debeli narednik ni imel nobene odeje. K sreči je zagledal viseti za vrati star, ogoljen kožuh. Ker mu je bil pa prekratek, si je pomagal na ta način, da je vtaknil noge v široke rokave, z ostalim koncem pa zadelal svoj obsežni trebušček. Tako je bil mnogo bolj podoben kakipredpotopni prikazni nego človeku našega stoletja. Smejali smo se mu vsi trije iz srca, ali on se ni dosti zmenil za našo za-

bavo, temveč se kmalu izgubil v strahovitim sn. rčanju. Tudi Grapar in desetnik sta se kmalu potem udala spanju, jaz pa se kar nisem mogel sprijazniti s trdo slamnico in še tršim zglavjem. Obračal sem se z napotom, kakor ob suši staro mlinsko kolo, a spanca nisem našel v nobenem obratu.

Davno je bila že polnoč, ko se odpro vrata in se prikaže dolga ženska postava z lesčerbo v roki. Ugibajoči pogledi so ji uhajali po sobi. Da nisem imel bajoneta poleg sebe, bogme, da bi se bil zbal. Tako pa sem jo opazoval z napol odprtimi očmi in mirno čakal, kaj bo storila. Pogledala je zdaj enega, zdaj drugega. Najbolj čudna prikazen se ji je zdel menda debeli narednik v kožuhu, ker ga je s posebno pozornostjo ogledovala.

»Stirje se zdaj valjate,« je dejala naposled v zategnjenem šmarskem dialektu, »tok ktero je vndr Grapar, ktero je?«

(Ta »kteru« se mi zdi, da je eden najtipičnejših biserov iz besedne zakladnice dolenskega kmeta. Vsak drug narod bi moral rabiti cele stavke, če bi hotel tako krepko bagatelizirati, kakor bagatelizira naš Dolenjec s to samo besedo.)

Čakala je na odvet, a ker se ni nobeden oglašil, je poskusila doseči odgovor na drug način. Stopila je bli-

že slammic, se sklonila najprvo k meni in me dregnila v kolek:

»Ste vi Grapar?«

»Ne!« sem zamrmral in se obrnil.

Nato je dregnila desetnika in ga ravnotako vprašala. Tudi ta ji je zagodel svoj: ne! in se obrnil. Zdaj je pocukala debelega narednika z istim vprašanjem.

»Prokleti strah, kaj pa hočeš od mene?« je zarenčal osorno, da se je mahoma predramil še Grapar.

»Tak ta me pa še proklinja,« je jadjikovala, »pod mojo streho me proklinja. Ves večer so hodili in naročali; vsak je rekel, da bo Grapar plačal. Stirje se zdaj tukaj valjate, pa nobeden neče biti tisti Grapar, ki jih je pošiljal, nobeden neče biti tisti Grapar, ki bi plačal, kar je naročil...«

Očividno bi bila pridigala še dalje, da je ni pri prič potolažil Grapar, razodevši ji, da se on piše za Graparja in bo tudi preskrbel, da bo dobila vse v redu plačano...

Odšla je potolažena. Nam pa se je utisnila v vesel spomin ta epizoda in kadar smo se hoteli naslednje dni od srca nasmejati, je bilo dovolj, če je kdo z zategnjenim glasom oponašal: »Kteru je Grapar, ktero je?«

Poseben talent je kazala ta ženska za pridobitnost. Prav pridno je ponujala vojakom mleka in jajec. V nedeljo popoldne, ko sem se naprav-

ljal na izprehod, je prišla k meni in mi naročila:

»Solato bom napravila, štiri kroznike je bom napravila; več ne morem. Pa povejte gospodum vojakom po fari, da imam solato, če bi jo hotel kateri jesti.«

Zdi se mi, da je morala tisto solato sama snesti, zakaj jaz je nisem nič propagiral »po fari«.

Zadnji večer, ko smo se pripravljali na odhod, pa je izgubila vse spoštovanje do nas. Grapar ji je odinil samo par grošev, a ona se je najbrž nadejala svetlih kronic. Hotela je imeti tudi listek, da smo se res »valjali« pod njeno streho. Ker pa ji tega ni hotel nihče dati ter je nismo mogli prepričati, da bo dobila odškodnino povrnjeno pri županstvu, kjer imajo natančno zapisano, da smo bili pri njej nastanjeni, nas je pričela prav nekrščansko zmerjati in se rotila, da ne odpre več nobenemu vojaku vrat, dokler bo ona gospodinja hiše.

Jaz in desetnik sva se je iznebila še tisti večer, ker sva se odpeljala z vlakom proti Dobropoljam, Graparju pa je pridigala pozno v noč, kar pred vrati, lepe pridige o krščanski pravičnosti in o drugih lepih čednostih.

Lepa mesečna noč je bila, ko sva izstopila z desetnikom na dobre poljski postaji. Tik postaje je bilo postavljeno ogromno šotorišče. Sredi šotorišča je gorelo par ognjev, krog

katerih so posedali vojaki, popevajoči vesele fantovske pesmi. Mesec jih je zavidljivo gledal z visokega neba, skrivajoč se zdajpazdaj za temen oblček, ki je romal samotno v noč, bogvekam. Romantičen prizor.

Z desetnikom sva jo odkurila naravnost v Ponikve, kamor je imel priti regiment v naslednjem jutru. V Ponikvah sem imel dobrega prijatelja in v svesti sem si bil, da dobim ta večer prenočišče pod njegovo streho. Res sem si bil že zaželel poštene postelje, kajti odkar sem bil odrinil iz Ljubljane, se še nisem mogel dostojno naspiti. Toda prijatelja, žal, ni bilo ta večer doma, zato sem jo moral pobrati na bližnji kozolec in se zariti v seno.

Zjutraj sem se zarana prebudil. Krasno jutro je bilo, da bi si ne mogel želeli krasnejšega. Prva pot mi je bila na prijateljev dom, ki pa je stal precej daleč od vasi. Ko sem jo kresal tako s polno vojaško opravo, naletim na bošnjaškega majorja, ki me je ostavil in nekam odurno vprašal, kam da jo pobiram? Brž sem si izmisli ter mu pojasnil, da grem k »stricu« vprašat, če bi se dobilo pri njem pisarno za našo stotnijo. »K stricu« — je skimal major nezaupljivo in šel svojo pot. Videla sva se tisto dopoldne še enkrat, a takrat je bil prevljuden do mene.

(Dalje prihodnje.)

rodopski polk. Nato konjenica in artilerija.

Utihihli so topovi na južni in na zahodni strani. Vse se je spogledalo. »Naši bratje prihajajo!« je šlo skozi vrste. In v divjem begu so drveli Turki mimo proti notranjemu mestu, med nje pa so sipale strojne puške smrti in pogin.

In polki so korakali naprej. Tu in tam se je vnel še kratek poulični boj, toda Turki že niso imeli več prave odporne sile. Vedno bolj so se bližali zmagovalci notranjosti mesta. Streljanje ni hotelo ponehati, vmes pa se je glasilo v onih mestnih delih, ki so jih bili zmagovalci zasedli, zvonjenje zvonov.

Toda, kje je ostal Šukri paša, hrabri branitelj odrina? Nikjer ga niso videli. Z zadnjimi svojimi četami se je bil umaknil v najbolj nedostopne ulice. Ali bo mogoče ujeti tega junaka? Ali bo uresničil svojo obljubo, da bo prihranil zadnjo kroglo v svojem samokresu za samega sebe? Ob 2. popoldne so naznanili strelji iz topov, da je mesto zavzeto. Izprva se se spogledali vojaki, mislili so, da se prične boj iznova. Toda oglasile so se trobente in godbe so zaigrale, po celem Odrinu pa so zapeli zvonovi. Tudi Šukri paša se je z zadnjimi ostanki svoje vojske vdal.

Zmaga vojske zaveznikov je bila popolna. Samo nekaj manjših utrd pred mestom je ostalo še v turških rokah toda tudi te bodo padle v najkrajšem času. Zlasti na severni strani mesta še niso Bolgari in Srbi zavzeli vseh utrd. Braniti pa se naskoka z vseh strani ne bodo mogli.

Zmagovalec general Ivanov

Je takoj postavil mestu poveljnika in preskrbel za varnost mesta.

Vsled padca Odrina je sedaj

70.000 mož

z vsemi težkimi oblegoval. topovi in velikim drugim artilerijskim materijalom prostih za nadaljne boje pri Čataldži in za glavno akcijo proti Carigradu. Tudi je sedaj prosta direktna železniška zveza iz Bolgarske na boljšča pred Carigradom, kar je za nadaljne operacije in zlasti za aprovizacijo armade največjega pomena, ker so morali voziti Bolgari do sedaj živila in municijo za čataldško vojsko na kmečkih vozovih.

Naravno je, da je zavladalo po celem Bolgarskem nepopisno navdušenje. Danes služijo po celi deželi zahvalne božje službe v spomin padlim junakom. Ministrski predsednik Gešov je brzojavno čestital poveljniku oblegovalne armade in vsej vojski na tem velikanskem uspehu. General Savov se je primerno zahvalil.

Kralja Ferdinanda s prestolonaslednikom Borisem in princem Cirilom pričakujejo danes v Odrinu. Kralj bo najbrže vrnil junaškemu branilcu Odrina, Šukri paši njegovo sabljo.

Pri Čataldži.

Ob Čataldži trajajo boji nepremehoma naprej. Bolgari neprestano prodirajo. Zlasti močno je streljanje topov. Boji so, kakor poročajo iz Sofije, zelo krvavi. Dasiravno se ve, da Bolgari počasi prodirajo, vendar še niso znane podrobnosti.

Zopet »Hamidie«.

Kakor poroča »Tribuna« iz Brindisija, so dobili tam brezlično obvestilo, da je turška križarka »Hamidie« zopet obstreljevala Sv. Ivan Meduo in mesto razdelala. Vse še ni potrjena.

Grozeča vojna med Rusijo in Kitajsko.

V severni Kitajski in v Mandžuriji se z vso silo pripravljajo na vojno z Rusijo. Kitajsko baje hujskajo nekateri evropski diplomati, ki bi radi zapletli Rusijo v neprijetni spor na daljnem vzhodu. Kitajska komplicacija bo nedvomno učinkovala na rusko diplomacijo, da bo skušala kar najhitreje skloniti boje na Balkanu, ker sicer bi Rusija prav lahko prišla v kaj neprijetni položaj. Kitajska vlada dela že vse priprave, da bi mogla začeti z vojnimi operacijami v Mandžuriji in v Mongoliji. Toda predno bi prišlo do odprte vojne, bi skušala Kitajska najprvo škodovati Rusiji indirektno, omejiti izvoz pridelkov v vzhodne dele Sibirije, ki so skoro edino nakazani na kitajske pridelke. Prvo dobo vojne bi vodila Kitajska predvsem s pomočjo partizanskih tolpa, ki se že dobro pripravljajo na boj. V vsem severnem delu Kitajske in posebno Mandžurije je polno bojnih organizacij, ki imajo zelo pestre naslove. Kitajski bogatini darujejo velike vsote za ustvaritev vojnega fonda in pri tem izpodrivajo rusko trgovino z mej Mandžurije. Kitajsko časopisje piše baje samo o Rusiji. Ki-

tajska vlada pa z vsemi silami in z največjo hitrostjo organizira nove polke in jih vadi na evropski način. Toda če Rusija na Balkanu ne bo več tako zelo angažirana, tedaj bo skoro gotovo tudi Kitajska izgubila — pogum.

Veliki polom v »Spar- & Vorschussvereinu« v Laškem trgu.

Leta 1874. se je ustanovila v Laškem trgu Spar- und Vorschusskassa, početkoma v naročnem oziru bolj zmerna, dobila pa v času prebujanja slovenskega naroda popolnoma nemškonacionalno lice in so Nemci smatrali ta zavod kot svojo trdnjavo. Ob času poloma Laške pivovarne — Larisch 1886 — je priskočil Larischu posestnik in pekovski mojster Josef Drolz na pomoč in temu posodil 30.000 gld.

Drolz, ki je bil blagajnik te hranilnice, je to posojilo vzel iz blagajne in pri vsakoletnem blagajnem zaključku znal zaključek tako dobro falsificirati, da ni nikdo — seveda so bili strokovnjaki lajki laškega kalibra — pri reviziji prišel na goljufijo. Zadnja leta je bila hranilnica tudi od graške zveze, ali tudi ta revizor ni prišel na blagajnični primanjkljaj, ker je znal Drolz bilanco umetno sestaviti in si gotovo tudi ni revizor velikega truda vzel.

19. marca t. l. se je od zveze zopet vršila revizija, ali prišel je takrat nov revizor, ki se pa slučajno ni zadovoljil z Drolzovim sestavkom, marveč glavne knjige temeljito pretresel in našel pri tem velikanske primanjkljaje. Drugi dan se je Drolz neznano kam odpeljal in pisal iz Maribora načelstvu hranilnice, da temu odstopi — seveda tudi grozno zadolžena — vsa svoja posestva in bo izvršil samomor. Na to je sodnija uvedla preiskavo knjig in našla preko 300.000 kron primanjkljaja. Drolz se je med tem časom v Mariboru v hotelu Meran zastrupil.

Oškodovano je v prvi vrsti načelstvo: župan Weber, gostilničar Falta, notar Mravlag, ravnatelj Valentinitsch, dimnikar Benedek in drugi. Luč bode v celo zadevo posvetilo državno pravdnštvo in se o obsegu velikega poloma ne da danes natančno pisati. Vsekakor je to uničujoč polom Laškega nemštva, ki bode občutno trpelo na tem polomu.

Znano je, da vladajo v vseh bojnih in upravnih podjetjih Laškega okraja eni in isti gospodje, okrajni zastop, okrajni šolski svet, občina itd. in bi bilo želeli, da vlada tem gospodom tudi tam na prste pogleda, da ne doživi tam enakih polomov.

V Celju, 26. marca.

Sedanje načelstvo in nadzorstvo.

V združnem registru pri tukajšnjem okrožnem sodišču so vpisani sledeči člani načelstva: Adolf Weber, usnjar, gostilničar in župan v Laškem trgu, načelnik: Karel Walentinitsch, vpokojeni nadučitelj, podnačelnik: Bohuslav Falta, gostilničar in posestnik, knjigovodja: Jos. Drolz blagajnik; namesto trgovca Karla Hermannna, ki je pred nekaterimi meseci umrl (prezval si je iz nepojasnjene vzroka vrt), so izvolili v načelstvo Georga Bedeneka, dimnikarja in posestnika v Laškem trgu. V nadzorstvu je med drugimi notar v Laškem trgu Mravlag, brat tistega Mravlaga, ki je igral svoječasno s svojimi sleparijami veliko vlogo pri polomu nemškega »Spar- und Vorschussvereina« pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah.

Politična vloga laškega »Spar- und Vorschusskassaveraina«.

Zadruga ni imela izprva izrecno nemško - nacionalnega značaja. — Rajnki slovenski trgovec Elsbacher je bil celo dlje časa v načelstvu in je fungiral kot načelnik. Sčasoma pa je plaval »Spar- und Vorschusskassaverain« vedno bolj v nemško - nacionalni vodi. Opustili so dvojezično firmo in dvojezična pravila ter dajali podpore raznim nemškim društvom. Zavod je pomagal laškim nemškutarjem tudi do precejšnjega vpliva po okraju. Kmetje so mu zaupali precej hranilnih vlog, katere pa, kakor se sedaj kaže, niti niso vse v bilanci izkazane in so torej Drolzeve sleparije pripomogle, da se je izkazalo manj pasiv, kakor jih je bilo v resnici. Dalje se je rado dajalo posojila kmetom, ki si so jih hoteli nemški Laščani pridobiti. — »Gremo v Vorschusskasso, tam dobimo že denar,« so pravili kmetje. — Kako vlogo je igral pri teh posojilih notar Mravlag, ki je načelnik laškega okrajnega zastopa in spiritus agens vsega laškega nemškutarstva, si lahko misli vsak, kdor pozna poslovanje

takih posojilnic. Nesreča, ki je sedaj zadela Vorschusskasso, bo marsikateremu kmetiču po okraju odprla oči in ga prepričala, da je nemško gospodarstvo in toliko hvaljena nemška soliditeta časih tudi zelo piškava.

Josef Drolz. Podrobnosti o samomoru. — Sleparije pri »Donavi«?

Mnenje nekaterikov, ki je še bilo v torek razširjeno, da poneverbe pri »Spar- und Vorschusskassaverainu« ne presegajo vsote 70.000 do 80.000 kron, se je izkazalo za napačno. Danes se ceni vsoto poneverb na 350.000—400.000 K; obstoja celo opravičen strah, da bo še več, ker se še ni dognalo, koliko hranilnih vlog ni pravilno izkazanih. Kakor smo že izvajali, izvirajo te poneverbe iz tistega časa, ko se je posodilo laškemu pivovarnarju Larischu 60.000 K. Larisch je prišel v konkurz in Drolz, ki je jamčil za posojilo in mu ga je boja tudi kar sam dal, bi bil prišel v velike težkoče. Tako je začel z manipulacijami pri »Spar- und Vorschusskassaverainu« in jih je nadaljeval nemoteno od leta 1886. do zadnjega tedna. Josef Drolz je bil rojen v Laškem trgu l. 1850. in je bil oženjen z Ano Keppa; ta se je ločila od njega in še živi sama zase. Posloval je pri »Spar- und Vorschusskassaverainu« kot knjigovodja in blagajnik ter je splošno veljal za premožnega moža. Revizije je vršila pri zadruzi podzveza K. W. abetzevega »Allg. Verband« na Dunaju. Zadnji reviziji sta se vršili v letih 1909. in 1911.; bilo je kakor se je Vašemu poročevalcu zatrijevalo, vse bolj po domače pri teh revizijah. Tudi tokrat bi bil že revizor, ki je pa došel tokrat z Dunaja, skoraj odšel in je že hotel revizijsko poročilo podpisati, ko mu je v glavo padlo, da bi za poskus primerjal postavke v raznih knjigah med seboj. In to je bila Drolzeva nesreča. Revizor je kmalu našel razna nesoglasja, ker se je pa moral odpeljati, je dal rok Drolzu in drugim do sobote, da bi spravili vse v red. Dan po reviziji, na Veliki četrtek, je izginil Josef Drolz iz Laškega trga. Ker je bil že sum opravičen, da je oškodoval »Spar- und Vorschusskassaverain« najmanj za 350.000 K, je izdalo orožništvo za njim tiralo. Drolz se je peljal v Maribor in tam ostal pri svojem dobrem prijatelju iz Zidanega mosta, restavratu in hotelirju S. Kalaku (hotel »Meran«). Nato je šel k prejšnjemu zidanmoškemu zdravniku dr. Fridrichu in mu pravil, koliko trpi, ker ne more spati. Fridrich mu je nato zapisal 10 veronanih pilul. Drolz pa mu ni dal prej miru, dokler mu jih ni zapisal 50. Nato je šel k »Meranu« nazaj, se podal v svojo sobo ter zautil vse pilule naenkrat na vodi. — Skalakova gospa, ki je bila v sosednji sobi, ga je slišala hropeti in je to v restavrantu povedala železniškemu uradniku z Zidanega mosta, Lauterju. Ta je šel gledat, kaj bi bilo Drolzu, ki je že poprej, ko je šel k dr. Fridrichu, tožil, da mu je slabo. Našel ga je že mrtvega. Našli so pri Drolzu 100 K denarja, sveder, neki kavelj in pa trto. Imel je najbrže namen se obesiti, ako bi veronal ne pomagal. Pogreb je bil v ponedeljek popoldne; udeležila sta se ga le sin, ki je inženir pri rudokopu v Hrastniku in brat, ki je ravnatelj neke tovarne v Traiskirchen. Drolz je bil tudi zastopnik zavarovalne banke »Donave«. Po Laškem se govori, da je tudi ta družba konstatirala poneverjenje 2000 K. Preiskavo vodi sedaj glede »Spar- und Vorschussvereina« dr. Tertnik od celjskega okrožnega sodišča. Josef Drolz je bil lastnik več hiš v trgu in pa solastnik treh Keppatovih hiš, katere je kupil neki konsorcij laških nemškutarjev. Drolzeve hiše so pa obremenjene in torej ne bo preveč ostalo.

Ali je imel Drolz pri svojih sleparijah kake pomagače ali tovariše?

V to, gotovo zanimivo vprašanje se ne moremo spuščati, dokler teče sodnijska preiskava. Dejstvo je, da je bil Drolz od nenadne smrti načelstvenega člana Hermannna, ki si je hitro pomogel do znatnega premoženja, zelo pobit in dolgočasen. V vesele družbe ni več hodil kakor poprej, poznalo se mu je, da ima velike skrbi. Pa o tej stvari bo še prilika govoriti. Ko so začeli svoječasno nemški nacionalci s svojo politiko v tem zavodu, so gledali, da so prišli glavni deleži v »zanemljive« roke; danes jih ima največ Weber, potem pa tudi Falta in Mravlag. Obrestovali so se ti deleži izvrstno, zato ni čuda, da ima »Spar- und Vorschusskassaverain« danes razmeroma tako mal rezervni zaklad. Med zadruhari je precej obrtnikov in posestnikov v Laškem trgu (od Slovencev nikdo, Elsbacherjevi dedici so bili že pred dvema letoma plačani) in pa kmetov.

Prvi uradni dan.

Prvi uradni dan po teh dogodkih je jutri, dne 28. marca. Pričakulejo

precejšnji naval za izplačilo hranilnih vlog.

Sanacija.

Razume se, da je bilo nemško tržanstvo v Laškem prvi hip, ko se je raznesla vest o Drolzovih sleparijah, docela konsternirano in obupano. Razburjenje se seveda še danes ni poleglo, tolaži se pa vse, da bo vlada priskočila z velikim zneskom na pomoč in zabranila polom nekaterih Laščanov. Če bo pa se dosegla podpora, je vprašljivo, ker vlada tudi za enake nesreče drugod zadnji čas ni dala denarja. Raznesla se je tudi govorica, da je dala sodnija zapreti »macherje« pri »Spar- und Vorschusskassaverainu«, ker obstoja nevarnost, da bi se zgovorili glede eventualnih tudi za nje neugodnih rezultatov preiskave. Do danes pa se ta govorica ni uresničila. Nemško časopisje poziva nemško javnost, naj bi kaj darovala v prid ogroženemu »Spar- und Vorschusskassaverainu« v Laškem trgu.

Vtis v slovenskih političnih krogih.

V slovenskih političnih krogih se sodi o dogodkih v Laškem trgu sledeče: Če bi se tudi posrečilo z velikimi žrtvami »Spar- und Vorschusskassaverain« v Laškem trgu samirati, vtisk te kalamitete bo ostal in navidezna gospodarska premoč laških nemškutarjev je zlomljena. Padel bo politični vpliv male renegatske klike v trgu samem in po celem okraju, kar bo za bodoče razvoj teh krajev le zdravo in bodo dobili tudi na zunanaj v vseh zastopih svoje resnično lice. Gospodarskih nesreč ne privoščimo nikomur, umesten pa bi bil opomin nemškemu časopisju, da je le prerisnjen rek: Danes meni, jutri tebi.

Štajersko.

Usoda štajerskega deželnega zbora. Napram nemu izmed »Tagesposten« urednikov se je izrazil štajerski namestnik grof Clary na vprašanje, kaj bo s štajerskim deželnim zborom, sledeče: »Pogajanja za delazmožnost štajerskega deželnega zbora so sedaj prekinjena, ker je treba počakati na končno posvetovanje in sklepanje o malem finanč. načrtu v parlamentu. Od državnozbornih sklepov glede tega načrta je odvisna ureditev deželnih financ, ki tvori najvažnejši zadevo in nalogo štajerskega, kakor tudi še marsikaterega drugega deželnega zbora. Kakor hitro pa bo mali finančni načrt v parlamentu odobren in sankcioniran, se bodo takoj zopet začela pogajanja za delazmožnost štajerskega deželnega zbora. Tokrat imamo utemeljeno upanje, da se bo znabiti dal doseči ugoden rezultat, ker ni več tako nepremostljivih prepadov med posameznimi strankami.« Ekscelenca Clary je očitno velik optimist.

Iz Celja. (Umrl.) V je tukajšnji deželni bolnišnici gosp. Jože Lipuš v starosti 76 let. Pokojnik je bil več ko 30 let župan v Višnji vasi pri Vojniku dlje časa član celjskega okrajnega zastopa in član načelstva vojniške posojilnice. Bil je vedno odločen in zaveden Slovenec; ko se je pričelo leta 1906. in 1907. novo napredno politično gibanje na Spodnjem Štajerskem in se je ustanovila Narodna stranka, se je pridružil z dušo in telesom »mladini« in je ostal stranki vnet in delaven pristaš do zadnjega. Pogreb se je vršil v sredo od celjske bolnišnice na pokopališče. P. v m.

Vojnik pri Celju. Z ozirom na notico v št. 67 Vašega cenj. lista z dne 22. marca, pripomnim, naj sledeče: Posojilnica v Vojniku, katere načelnik imam čast biti, je tudi dobivala od statističnega deželnega urada v Gradcu pozive za te in one podatke. Ker so bili ti pozivi le nemški, poprosil sem za slovenske. A zaman! Ko sem v začetku leta 1904. zopet dobil tak-le nemški poziv, sem odgovoril dne 10. januarja 1904. imenovanemu uradu sledeče: »V prilogi vrnemo vam vaš cenj. dopis z dne 4. januarja 1904 št. 18 z vljudno prošnjo, da nam z ozirom na to, da je naš zavod slovenski, blagovoljno pošljete slovenski dopis. Ta naša prošnja je tem bolj upravičena, ker je slavni vaš urad, urad dežele, v kateri je slovenski jezik enakopraven in ker je urad, katerega s svojimi davki vzdržujejo Nemci in Slovenci.« — Na to vlogo nismo dobili nobenega odgovora, pač pa v aprilu leta 1905. zopet le nemški poziv. Na ta poziv smo odgovorili sledeče: »V prilogi vam vračamo cenj. vaš dopis z dne 19. aprila t. l. ter se še enkrat sklicujemo na naše pismo z dne 10. januarja 1904., s pripombo, da kakor hitro se naši upravičeni prošnji ustreže, vam pošljemo vsako pojasnilo s povratno pošto.« Od tega časa je popolen mir; ne dobimo ne slovenskih, ne nemških pozivov. Podobno smo storili leta 1911 tudi s c. kr. statistično osrednjo komisijo na Dunaju, ki nam je poslala nekaj vprašanj, seveda le

v nemškem jeziku. Kako pa si je pomagala ta? Podatke je vendar morala imeti! Vpregla je c. kr. okrajno glavarstvo v Celju, ki nam je dotična vprašanja poslalo v slovenskem jeziku. Ustreglo se mu je vse takoj.

Iz Žalca. V nedeljo, dne 30. marca se vrši tu javni ljudski shod Narodne stranke, na katerem govori deželni poslanec dr. V. Kukovec. Shod se vrši ob 3. popoldne pri Hrodniku. Somišljeniki, skrbite za obilno udeležbo.

Iz Žalca. (Južnoštajersko hmeljarsko društvo) je imelo v torek, na praznik, pri Hausenbichlerju svoj redni letni občni zbor. Došlo je iz vseh krajev Savinske doline lepo število hmeljarjev, da slišijo poročilo o delovanju svoje marljive strokovne organizacije in da si povedo in prijateljski družbi svoje skušnje in načrte. Občni zbor je otvoril in ga vodil naš vrli Franjo Roblek. Opravičila sta svojo odstopnost deželni poslanec graščak Cnobloch in pl. Haupt. Obširno tajniško poročilo nadučitelja A. Petrička objavimo na drugem mestu. Iz blagajniškega poročila posnamemo, da je imelo društvo preteklo leto dohodkov 2870 K 46 vin. (med njimi članarine 412 K) in stroškov 3115 K 72 vin.; primanjkljaja je torej 245 K 26 vin. Primanjkljaj je nastal vsled stroškov za projektirano, a ne izvršeno hmeljsko razstavo v Žalcu. Račune sta pregledala in v redu našla dr. Štribar iz Drašnje vasi in Nikolaj Hočevar iz Žalca. Pri volitvah v nadzorništvo novoustanovljene hmeljarske oznamovalnice v žalcu je vodilo hmeljarsko društvo Fr. Roblek, A. Petrička, Edvarda Kukca in Karla Janiča; sodelujočih sedem občin je izvolilo v nadzorništvo Jos. Pauera (Braslovce), Fr. Schaura (Vransko), Ignacija Fludernika (Ljubno) in Fr. Cilenška, župana v Št. Pavlu pri Prebrodu. Poleg tega so člani oznamovalniškega nadzorništva tudi vsi člani hmeljarje. Nato se je razvila pri točki »Praktične izkušnje v hmeljarstvu« zelo zanimiva debata. Društveni predsednik Fr. Roblek je podal celo predavanje o dobrotah in prednostih žičnih nasadov; o pomenu statistike glede hmeljišč in letnega pridelka so govorili obširno Roblek, Petriček in Brinar, v razgovor o hmeljskem kebru, tem specialnem štajerskem hmeljskem škodljivcu, so posegli prof. Jošt, Roblek, Petriček, Šusteršič ml., Plaskan Fr. iz Orle vasi; o umetnem gnojenju hmeljišč sta govorila Jošt iz Gotovelj in Roblek. Pri nasvetih je predlagal dr. Kalan izpremembo pravil glede volitve računskih pregledovalcev. V odboru Hmeljarskega društva so: Franjo Roblek kot predsednika; odborniki pa župan Širca, Karel Janič, A. Petriček, Andrej Antloga iz Gotovelj in Edvard Kukec. Z željo, naj bi se vsi savinski hmeljarji oklenili svojega edinega strokovnega in zanje res koristnega društva, je zaključil predsednik Roblek občni zbor. Po zborovanju so si ogledali nekateri hmeljarji nove žične nasade, ki jih je dal lani in letos napraviti v žalski okolici Fr. Roblek in ki naj služijo za vzor tudi ostalim hmeljarjem.

Iz Polzele. V nedeljo, dne 30. t. m. ob 4. popoldne se vrši pri Cimpermanu občni zbor Ciril - Metodove podružnice za Polzele in okolice. — Želeti je mnogobrojne udeležbe.

Iz Ormoža. V Velicanah je bil za župana izvoljen gosp. Jurij Tomažič, za občinska svetovalca pa gg. Alojzij Zavratnik in Aloj. Rajh. S to volitvijo je prišlo občinsko starešinstvo v roke zanesljivejših naših pristašev. Prepričani smo, da bodo v vsakem oziru storili svojo dolžnost.

Ciril - Metodova podružnica na Vranskem vabi vse člane in prijatelje na občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 6. aprila ob 8. zvečer pri Košeninu.

Telovadno društvo »Sokol« na Vranskem uprizaro v nedeljo, dne 30. marca ob 3. popoldne v drugič lepo narono igro »Divji lovec«. Pričakujemo obilne udeležbe ne samo domačinov, ampak tudi okoličanov.

Učiteljsko društvo za brežiški in severni okraj ima dne 6. aprila t. l. ob pol 11. popoldne na Vidmu svoje drugo letošnje redno zborovanje.

S Polja pri Podčetrtnu nam piše somišljenik: Ob praznikih je prišel k nam državni in deželni poslanec dr. Jankovič ter napravil »javni društveni shod Kmečke zveze«. Najprej je šel v cerkev, delal tam velike križe, da jih je lahko vsak videl in se po maši spravil k Jurčanu. Da bi bil med govorom na varnem, je stal na visokem hodniku. Strahopetni revček! Misli njegovega govora so pa prilično take - le: Dr. Kukovec in Spindler sta se pred enim mesecem o meni lagala. Jaz sem krščanski mož, saj ste to danes v cerkvi videli. Dr. Kukovec še ne zna pravega oro-

žja v roke vzeti, da bi krščanske mo-
že ugonobil; če je pa Spindler tak
človek, zakaj se ni za doktorja izučil,
za kar je bil namenjen, ko je v Mari-
boru od duhovnikov živel. Zda pa
jih za to sumiš. Duhovniki so siro-
maki, ki od svojih bornih plač komaj
žive. Kar pa se tiče sotselske železni-
ce, nimajo vsi sotselski kmetje toliko
fižola, kolikor milijonov bi stala. Nas
in duhovnike napadajo ljudje, ki bi
radi zakon zatrl, Kristus je cerkve
in šole vrgel. Sledilo je dolgo psova-
nje na naslov liberalnih učiteljev in
nazadnje kreganje Sedlarčanov in ti-
stih, ki čikaajo. — Čujte, g. dr. Janko-
vič! Ali vas ni sram kot akademika,
da tako-le po shodih govorite? To bi
že lahko prepustili Vrečkom in Ro-
škarijem, ki drugega ne znajo. Saj ste
videli, da je postajala ob vašem go-
voru še tista peščica poslušalcev ne-
mirna in da so se ljudje predčasno
razšli. Zmerjati in opravljati je lahko,
pozitivno delo je pa dokaj težavnej-
še. Pa za tega celo »najboljšim«
klerikalcem ni, kar dokazuje baš dr.
Jankovičev »trud«
za sotselsko želez-
nico. Na osebne napade pa gg. dr.
Kukovec in Spindler ne bodeta odgo-
varjala človeku, ki e skriva za svojo
imuniteto, častniško šaržo pa je, re-
cimo odložil. Kako bi se neki zdelo
deželnemu poslancem, če bi jim kdaj
predsedoval v staroslavnem dežel-
nem dvorcu tako odlični mož in ljud-
ski politik?

**Mariborska moška Ciril - Meto-
dova podružnica** je poslala za mesec
februar v Ljubljano sledeče prispev-
ke: darilo posoilnice v Mariboru
200 K, članarino 213 K, narodni da-
vek 14 K 25 vin., kazenska poravnava
Toličič - Sprinčič po gosp. dr.
Pipušu 22 K, nabiralniki v »Narod-
nem domu«
46 K, v Medenovi gostilni
5 K, v Amrovi gostilni v St. Mar-
tinu 1 K 50 vin., v Kranjčevi gostilni
v St. Jurju v Slov. Goricih 5 K in
v gospi Vlasti Vrtnik 3 K, skupaj
509 K 75 vin.

Iz Maribora. Nedavno tega je šla
deputacija učiteljev, ki so se udeležili
podučnega tečaja na deželni sadije-
in vinorejski šoli, k državnemu in de-
želnemu poslancu dr. Korošču in mu
tolmačila željo učiteljstva, naj bi kler-
ikalna deželnozborna delegacija
opustila obstrukcijo v Gradcu in s
tem tudi odpor proti učiteljskim pla-
čam. Dr. Korošec je učiteljem pravil,
da klerikalci ne obstruirajo zaradi
zvišanja učiteljskih plač, ker to vpra-
šanje ob začetku obstrukcije ni stalo
na dnevnem redu deželnega zbora;
obstrukcije pa da tudi ne morejo v
deželnem zboru kar tako brez vsake
odkupnine opustiti. ... Kakega zago-
tovala, da bodo klerikalni deželni po-
slanci vsaj kot Slovenci želje naj-
slabše plačanega slovenskega učitelj-
stva v javnosti in v deželnem zboru
podpirali, pa ni slišala niti ta, niti že
ena prejšnja deputacija učiteljstva k
dr. Korošču.

Na Muti so priredili na veliko-
nočni ponedeljek v slovenski šoli na-
rodno veselico, katera se je v vseh
ozirih kaj lepo obnesla. Kljub ne-
ugodnemu dopoldanskemu vremenu
je prišlo mnogo domačinov okoli-
čanov kakor tudi Vuhredčani, Vuze-
ničani in Marberžani, da so bili ob-
sirnimi prostori polni. Občinstvo se je
izobno zabavalo. Z zanimanjem so
sledili dekletom in fantom, ki so se
dobro kretali na odru ter nudili ve-
sele in resne prizore. Med odmori je
svirala godba slovenskih fantov iz
St. Jerneja, kakor tudi pri prosti za-
bavi. Nemci so sicer priredili ob isti
uri v bližini slovenske šole svoj prvi
teater, da bi oškodovali slovensko
prireditve. Pa so se zmotili za en-
krat, kakor že večkrat. Zanimivo pa
je, da so že več let samo zabavljali
ter se norčevali iz slovenskih prire-
ditev. Ko so pa videli, da vse nič ne
pomaga, so se sami vrgli na »delo«
Slovenci jim iz srca privoščijo
trud in uspehe. Slovencev pa tudi na
tak način ne bodo dobili, kakor se je
pokazalo sedaj. Kar nas je, stojimo
trdno na meji in za nami je naše
ljudstvo.

Tz Ptuj. 77. številka graške
»Tagesposte«
javlja v društvenih
vesteh pod naslovom: »Nemško dru-
štvo za Ptuj in Rogatec«
med dru-
gom to-le: Gosp. dr. plem. Plachki
poroča (namreč na občnem zboru
imenovanega društva 15. t. m.) o
agitaciji za tajno volilno pravico v
mestu Ptuj. Neko tozadevno peticijo
so podpisali Slovenci, duhovni, social-
ni demokrati in tudi nekateri
ptujski Nemci. Tudi manjšinski pred-
log, vložen v državnem zboru po po-
slancu Maliku, so podpirali socialni
demokrati in panslavisti, med njimi
dr. »Ribar«
(med »— dejali mi!).
Podpora socialnih demokratov in
panslavistov kaže jasno dovolj, kam-
pes taco noli, in zato misli (namreč
dr. Plachki), da mora v bodoče sva-
riti pred podobnim nemške meščane
ptijske. Bilo je vendar jasno, da ne
pomeni uvedene tajne volilne pravi-
ce ničesar drugega, nego predati
nemško mesto Ptuj. Mesto Celje za-
vezma v tem oziru isto stališče«
(podčrtali mi!). — »... govornik me-

ni, da trijalizem ne bo dosežen ma-
homa po kakem dekretu; ne, razvoj
se naj vrši sukcesivno; to dokazuje
se zadnja napredovanja (= »Vor-
stösse«
Slovencev in najboljše otvor-
jenje popolnoma panslavistične
državne obrtne šole v Ljubljani; tam,
kjer stoji danes, je stala prej utra-
kvistična umetno-obrtna šola. Nem-
ški in dvojezični napis sta izginila in
tulec vidi sedaj le še nerazumljiv
slovenski napis. 60 čeških učiteljev
skrbi za nacionalno vzgojo mladine;
poldrugi milijon je žrtvovala država
za sezidanje te šole in 300.000 K sta-
ne njeno letno vzdrževanje. Pozneje
pa naj preplavijo apostoli te šole vso
Štajersko in Koroško, da razširijo
povsod od čeških učiteljev vdahtne
ideje panslavizma. Ta šola je
mnogo »nevarnejša nego bi bila mo-
gla postati kdaj kaka slovenska uni-
verza«. — »Ljudsko štetje ni poka-
zalo nobenega nazadovanja spodnje-
štajerskega nemštva. Ptuj je postal s
svojimi več nego 85% prebivalstva
broječimi Nemci celo najbolj nem-
ško mesto Spodnje Štajerske in sicer
predvsem vsled »dela«
(med »— dali mi!) gospoda župana in deželne-
ga poslanca Jožefa Ornika. Štajer-
ski in Koroška ste organizirani in z
ustanovitvijo narodnega sveta v Tr-
stu je dopolnjena ta tako potrebna
nacionalna organizacija«. — Ven-
dar so Nemci priznali enkrat sami,
zakaj nočejo tajne volilne pravice v
spodnještajerskih mestih: da vzdr-
žijo s terorizmom svoje trilo nem-
štvo. Pripoznavajo tudi, česa se bo-
jijo: narodno - zavednih obrtnikov,
dočim se danes še — žal — iz obrt-
nikov rekrutirajo najzagrizenjši ob-
mejni in mestni »Nemci«. Ti prizna-
nji kažejo Slovincem pot, kojo jim je
hoditi. Da je konstatiral dr. Plachki
izid zadnjega ljudskega štetja in
ustanovitve nemškega narodnega
sveta za Trst, opominja k vstrajanju
na tej poti. Smejati pa se mora člo-
vek nehote »panslavističnim«
strahom in besedam drja. Plachkega
z ozirom na univerzo slovensko (»ne-
go bi bila mogla postati kdaj kaka
slovenska univerza«
), kojo je, ka-
kor se da sklepiti iz navedenih be-
sed, pokopal kot mrtvo rojeno dete.

Koroško.

V Celovcu, 17. marca. S to
dnevnicu prinaša graška »Tages-
post«
od 19. marca pod nadpisom
»Iz slovenskega domovanja«
ta-le članek: »Kakor smo pred kratkim
poročali, je bil razpuščen v Sloven-
skem Pliberku slovensko-klerikalni
občinski zastop radi sporov, nastalih
med občinskimi odborniki, in vme-
ščen okrajni komisar Wolseger kot
deželni komisar. 5. in 6. marca je
prevzemal Wolseger občinske po-
sle. Sedaj še le je znano, zakaj se je
odstopil župan Laussegger, po d.
Boschet, trudil tako krčevito s po-
močjo drja. Brejca, da bi bil vme-
ščen on kot komisar. Deželna vlada
je položaj spoznala popolnoma pra-
vilno, ko je zaupala oskrbovanje ob-
činskih poslov uradniku. Kakor že v
zadnjem dopisu rečeno, gospodarili
so slovenski klerikalci prav po kler-
ikalno in so povzročili s tem pana-
ma v malem stilu. Kakor se sedaj iz-
kazuje slovensko-klerikalni župan, ni
le moral priznati napačnih vknjižb,
ampak je dvignil, baje za občinske
potreščine, jeseni 1911 naravnost
denar, ki je bil vplačan kot lovška
najemnina, ki je tedaj last posestni-
kov, ki je pa bil vložen v rožnodolski
Hranilnici in posojilnici. V resnici pa
je porabil za občino le kakih 60 K,
kakor je pokazal tudi račun občins-
ke, cestne in ubožne blagajne. Dvign-
jeni znesek pa ni majhen, ampak
znaša z obrestmi vred 901 K 60 v.
Vsa stvar pride tudi v drugo luč, ako
zvem, da dvignjeni znesek ni bil
vknjižen v nobeno knjigo. V še slab-
šo luč pride to početje voditelja pli-
berskih klerikalcev po tem, da ta
znesek še do danes ni mogel vrniti,
da ga tedaj ni porabil za občino, am-
pak za lastno osebo. Dalje je plačal
avgusta meseca lanskega leta Die-
trichsteinov gozdarski urad kot lov-
sko najemnino dobo od 1911 do
1912 284 K 70 v. Klerikalni župan je
vložil ta znesek še le tri dni pred re-
vizijo, to je 2. marca 1913, v Posojil-
nico v Podlublju, ko si je odtegnil
20 K 40 vin. za svoj trud. Neka na
županski urad nakazana renta 100 K
je šla v izgubo in tako dalje; zraven
pridejo še dolgovi čez glavo; dasi so
bile doklade leto za letom zvišane,
ni bilo vrnjeno niti posojilo 1000 K,
najeto pred 7 leti. Letno bi se mo-
ralo odplačevati 200 K; to se je pa
zgodilo v teh sedmih letih le enkrat
in od 1. januarja 1912 dalje niso pla-
čane niti obresti. Računi deželne
bolnice, ki znašajo več sto kron, niso
plačani že dve leti. Vsled drznega in
nerodnega nastopa bivšega občins-
kega zastopa je bil zaprt most v
Podlublju; že vsled tega so trpeli
mnogi posestniki Slov. Pliberka veli-
ko škodo; sedaj še pa mora plačati
občina povrh 435 K 16 vin. Zraven

tega še izdatki, ki so nasledek raz-
pusta, kaos — kakor si ne more člo-
vek misliti hušega. V tem zmislu in
toku nadaljuje »Tagespost«. Mi bi pa
vendar radi vedeli, koliko je resnice
na tem članku. In če je kaj resnice,
usojamo si vprašati merodajne čini-
telje: ali se tako rešuje »tužni Koro-
tan«
? Na drugi strani bi pa tudi radi
vedeli, odkod neki ima »Tagespost«
tako točne informacije in ali ne po-
znajo na Koroškem uradne tajnosti?

**Samomor železničarja iz strahu
pred kaznijo.** V Šmartnem pri Ce-
lovcu se je ustrelil železniški usluž-
benec Matija Motnik. Samomor je iz-
vršil iz strahu pred kaznijo. Proti
njemu je namreč uvedena disciplinar-
na preiskava. Motnika so videli malo
časa pred samomorom na grobu svo-
jih otrok. Motnik zapušča dva ne-
preskrbljena otroka.

Velikonočno streljanje. Povo-
dom velikonočne procesije so se po-
nesrečili pri streljanju iz topičev po-
sestnikov sin Martin Male iz Sp. Bi-
strice, hlapec Fel. Zupan iz Poljan in
kovačev sin Ivan Gorčnik iz Bistric-
e. Maletu se je vnel 3 kg težak za-
voj smodnika, ki ga je držal v roki.
Malle je dobil smrtno nevarne po-
škodbe in so ga morali odpeljati v ce-
lovško bolnišnico, ostala pa sta do-
bila precej težke oklepine po obrazu
in na rokah. V Podkloštru pa se je
smrtno nevarno opekel 22letni Ur-
šič, kateremu se je tudi vnel v roki
smodnik. Poškodovanih je tudi nekaj
otrok, ki so stali blizu ponesrečenca
in gledali streljalce.

Gozdni požar. Pri Sv. Lenartu je
začel goriti gozd posestnika Sebast-
jana. Ogenj se je silno hitro širil, k
sreči pa je gozd, ki je gorel precej
osamljen in se je posrečilo gasil-
cem, da so omejili ogenj samo na ta
gozd. Ogenj je nastal pri požiganju
odpadkov povodom trebljenja gozda.
Škoda znaša več 1000 K.

Ponesrečen gluhomec. Pri
Šentpavlu v Lavantinski dolini so se
igrali ob potoku štirje bratje, stari
3, 7, 12 in 14 let, vsi gluhomci. Med
igro je padel 3letni Valentin Ritter v
vodo in utonil.

Primorsko.

Iz državno - železniške službe.
Višji inšpektor Ivan Eržen je ime-
novan za namestnika predstojnika
tržaškega ravateljstva III. oddelka,
višji revident Edvard Biber v Be-
ljaku je imenovan za predstojnika
materijalnega magazina v Gorici,
prestavljeni so: asistent Franc Sy-
ha iz Gorice v Trst, aspirant E. Ko-
siček iz Herpelj v Kranj, aspirant
R. Ogrin iz Kranja v Kobdilj in as-
pirant Ed. Planko iz Kobdila v
Kranj.

Volitve v goriški deželni zbor
še niso razpisane, vršile pa se bodo
bržkotne meseca julija.

Šola za ribiče bodo ustanovili v
Gradcu.

Tržaška porota. Včeraj bi se bi-
la morala vršiti obravnava proti An-
toniju Pirjavčevi zaradi hudodelstva
goljufije. Obravnava je bila prelože-
na in bo delegirano drugo sodišče.
— V četrtek se vrši tiskovna obra-
nava proti Ivanu Preslu zaradi za-
ljenja časti. Obravnava bo trajala
dva dni.

**Lloydov parnik »Metković«
?** je odplul v ponedeljek zvečer nena-
doma iz Trsta. Z mrzlično naglico in
povsem tajno so naložili razna živila
in mnogo obleke. Na krov so vzeli
samo nekaj zdravnikov in usmiljenk.
Uradno se trdi, da je plul Metković
v Dalmacijo.

Nesreča na izletu. Med vožnjo
z velikonočnega izleta je padla pet-
letna deklica Škerljeva iz Trsta, in
sicer med Sv. Križem in Trstom iz
varka. Za njo je skočil 18letni nečak
Perhavec. V vozu je nastala silna
razburjenost in sopotniki so komaj
zadržali, da nista skočila iz varka
še oče in mati. Zastoj so dajali zna-
menja, vlak se ni ustavil. Na brz-
javno obvestilo iz Trsta, so nato na-
šli ob progi težko ranjeno dekle, po-
leg nje pa lahko ranjenega nečaka.
Oba so prepeljali v Trst, deklico so
oddali v bolnišnico.

Nesreče. Na žagi Alberta Fabra
v Trstu je zagrabil transmijski jer-
men nekega delavca in ga popolno-
ma raztrgal. — Na železniški progi
Jušici in Jurdani je našel železniški
čuvaj Matelič popolnoma razmesar-
jeno truplo 45letnega Matevža Žela-
ta iz Hrastja. Mož se je vračal malo
vinjen domov, zgrešil je pot in zašel
na železniški tir.

Puljska afera. Zloglasni proces
v Rovinju glede umazane puljske
afere je končan, poneverjeniki so
oprosteni. Končana pa še ni discipli-
narna preiskava. Za časa preiskave
ima uradnik pravico do polovice pla-
če. To boniteto je porabil Desković,
ki je bil tudi oproščen in je še v pre-
iskavi in je tožil mestno občino pulj-
sko za polovico plače. Vršila se je
obrnava in občinska blagajna je

bila obsojena na plačilo polovične
plače. Deskoviću bodo sledili bržko-
ne še drugi uradniki, ki so bili opro-
šteni in so še v preiskavi.

**Izprtje delavcev v ladjedelnici
»Danubius«
na Reki.** Izprtje delavci v
ladjedelnici so sklenili, da se ne vr-
nejo preje na delo, dokler ne izpolni
vodstvo njihovih zahtev. Ravnatelj-
stvo je izdalo nato oklic na delav-
stvo, v katerem izjavlja, da smatra
delavce, ki se ne vrnejo do 28. mar-
ca na delo, za odpuščene. Na ta oklic
so delavci izjavili, da vztrajajo pri
svojih prvotnih zahtevah.

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju ljubljanskem.

Peti občni zbor »Društva za
otroško varstvo in mladinsko skrb v
sodnem okraju ljubljanskem«
se je vršil včeraj popoldne v dvorani
mestnega magistrata. Zborovanje je
otvoril predsednik, c. kr. dež. sod.
predsednik v p. g. A. pl. Levič-
nik, konstatiral sklepčnost in po-
zdravil župana ljubljanskega g. dr.
Ivana Tavčarja pri referenta
dež. odbora g. dr. Zajca.

Iz poročila tajnika g. c. kr. dež.
sod. svetnika F. Milčinskega
posnamemo sledeče:

Društvo je končalo lansko leto s
primankljajem 2279 K 23 v, ker pa je
bilo društvu iz dohodkov državne
dobrodelne loterije naklonjenih 10.000
kron, je društvo za več let rešeno iz
denarne zadrege. Društvo nagrada
sedaj dva vkupna varuha in sicer g.
c. kr. davčnega asistenta v p. Frana
Stienega s 321 varuštvi in 458 varo-
vanci in g. c. kr. sodnega oficijala v
p. Antona Perjatela s 121 varuštvi
in 195 varovanci. Mnogo dela je ime-
la tudi sirotinska skrbnica č. sestra
Marija Tomčeva, pod svojim trajnim
nadzorstvom je imela 344 varovan-
cev, preskrbovala in pregledovala
pa je tudi dobra rejna mesta. Izmed
daril je dobilo društvo v preteklem
letu od neke stare ljubljanske tvrdke
za 611 K 73 v novega perila in blaga,
od druge tvrdke 10 parov novih čev-
ljev, tretja tvrdka je za zelo nizko ce-
no izgotavljala obleko, dame so da-
rovala nad 500 kosov oblačil. Dru-
štvo je otvorilo tudi zdravniško po-
svetovališče, ordinacije ob sredah in
sobotah od pol 2. do pol 3. popoldne
v Beethovnovi ulici št. 9 pri g. dr.
Derču. V Salezijanskem zavodu je
bilo društvenih podpirancev 23, v za-
vodu Angela varuha 3, v zasebni reji
19, drugih podpirancev je bilo 31, za
oblačila, perilo, posteljnino je društvo
skrbelo v 132 slučajih. Društvo je
imelo 508 društvenikov, med njimi
26 ustanovnikov. Zanimivo v nje-
govem poročilu je tudi da je češki de-
želni odbor uredil za celo deželo va-
ruštvo. Mesto Brno izdaja za svrhe,
ki jih zasleduje ljubljansko društvo
40.000 K, Brno okolica 7000 K, Mo-
ravska Ostrava 12.000 K. Društveno
delovanje je želo priznanje tudi v ju-
stičnem ministrstvu in v dunajskem
strokovnem listu ter na lanskoletnem
kongresu varuhov po poklicu na Du-
naju, istotako tudi od strani Central-
verbanda v Rajhu. Po petletnem delu
zre društvo že na velike uspehe in
reforme v javnih zastopih. Izmed re-
form, ki jih je uvedla mestna občina
ljubljanska je omeniti mestno pomož-
no šolo in dnevno zavetišče na šoli
na Prulah. Društvo si je postavilo za
nalogo v prihodnje razširiti zdravni-
ško posvetovališče in ustanoviti za-
vetišče za novorojenčke, nekako naj-
denišnico, da se zniža število deto-
morik, ki se pred poroto pri nas na-
vadno oproščajo. Stroški za tako
najdenišnico ne bodo ravno posebno
veliki, ker se bodo večinoma pokrili
od doneskov nezakonskih očetov in
mater.

Iz poročila blagajnika g. kontro-
lorja E. Josina posnamemo: Čla-
narina je znašala 1603 K, podpora
okr. blagajne ljublj. okolice 1000 K,
podpora ljubljanskega mesta 500 K in
deželnega odbora 2000 K. Vsi pre-
jemki znašajo 24.166 K 55 v, izdatki
pa 12.134 K 67 v. Imovina se je
pomnožila za 8404 K 24 v. Proračun
za leto 1913 izkazuje 14.100 K po-
treščine, primankljaj znaša 4600 K.
Omeniti je treba, da se članarina od
leta do leta manjša.

Na predlog pregledovalca ravn-
telja g. I. Rögerja ml. se podeli
blagajniku absolutorij s pohvalo.

Vršila se je nato volitev enega
člana odbora namesto tajnika gosp.
Milčinskega, ki je pridržen de-
želnemu sodišču. Ker je društvu tre-
ba stikov z referentom mladinskega
oddelka okrajnega sodišča, izvoli
občni zbor na predsednikov predlog
za tajnika okrajnega sodnika g. Le-
vičnika, ker sta tudi oba namest-
nika odklonila vstop v odbor. Na
predsednikov predlog izreče občni
zbor dosedanjemu tajniku g. svetniku

Milčinskemu toplo zahvalo in
posvedoči to svojo zahvalo na pred-
log ravnatelja Rögerja s tem, da
se dvignejo člani s sedežev.

Preglednika računov se izvolita
dosedanja dva gg. Nato zaključijo
predsednik zborovanje.

Dnevne vesti.

+ Boj za elektrarno! Človek bi
mislil, da bi se v tem boju morala
priznati bona fides vsaki stranki, in
da je pred vsem mestna uprava sto-
rila le svojo dolžnost, če se poteguje
za električno napravo na Ljubljani.
Nasprotno, če bi občina ne bila nič-
esar storila, bi bili tisti, ki sedaj naj-
glasneje kriče, da župan samo de-
želnemu odboru nagaja, prvi, ki bi
zatrobili, da so na magistratu spali,
in da se niso potegnili za interese
mesta. Pa v tem oziru nam ne prih-
ja na misel, da bi se prepirali s kler-
ikalnim časopisjem, ker nočemo vode
v morje metati. Pač pa se je nam da-
nes pečati z deželnim odborom, od
katerega smo pričakovali, da se bo
boril z odprtim vezirjem in ne s tisto
zahrbtnostjo, ki smo je pri političnih
zadevah na strani S. L. S. velikokrat
opažali in katera bi morala biti iz-
ključena v političnih zadevah. To pa
je električna naprava na Ljubljani
gotovo! Ali deželni odbor je tudi v
ti nepolitični zadevi podal se na
krive steze, ali pravzaprav, skalil je
vodo, meneč, da bo v kalnem lažje
ribaril. Med komisijsko razpravo je
vrge v boj nekaj sklep, o katerem
je dobila mestna občina to-le obve-
stilo:

Št. 6193.

Glede na dejstvo, da se me-
stna občina ljubljanska poteguje
za koncesijo za zgradbo elektrar-
ne ob Ljubljani opozarja deželni
odbor mestni magistrat, da deželni
odbor iz gospodarskih ozirov ni v
stanu, pritrditi tej nameri mestne
občine in da bi vsled tega nikakor
ne mogel dovoliti tisti za omenje-
no podjetje najetje posojila, oziro-
ma stavi deželnemu zboru toza-
devnega predloga.

To blagovoli mestni magistrat
vzeti v vednost ter se ravnati po
tem, da se mestna občina tako ob-
varuje eventualnih nepravil in ne-
ljubih posledic.

Od deželnega odbora kranjskega
v Ljubljani, dne 22. marca 1913.

Deželni glavar:
Dr. Šusteršič I. r.

Čudom smo se čudili, da je sam
dr. Šusteršič, o katerem vemo, da je
dober jurist, podpisal ta nestvor. —
Ljubljanski občinski svet je sklenil,
da naj se občina poteguje za elektri-
čno napravo ob strugi Ljubljanice.
**Proti temu sklepu ni bila vložena ni-
kaka pritožba.** Kako pride sedaj de-
želni odbor k razsodji, da iz gos-
podarskih ozirov ni v stanu, pritrditi
temu sklepu, ko se vendar nikdo ni
pritožil? Da deželni odbor ne bo
pritrldil najetju posojila za občinsko
elektrarno! Tudi to je nonsens! Na
ti njeni nima deželni odbor ničesar
govoriti, ker deželni odbor ni tisto,
kar je deželni zbor. Vsaj danes še
ne! Najrše pa so se kratile pravice
mestne občine s tem, da je deželni
odbor svoj »sklep«
vložil tudi v ko-
misijske spise, ter hotel z njimi
ustvariti dokument, koji naj dokaže,
da je projekt elektrarne, kakor ga za-
stopa občina, faktično neizvršljiv.
Ker si mestna občina svojih pravic
ne da teptati, in ker ne more dopu-
ščati, da bi bil deželni odbor sodnik
v svoji lastni zadevi — odkazal je
župan v govoru stoječ sklep prav-
nemu odseku z nasvetom, da je proti
št. 6193 deželnega odbora vložiti pri-
tožbo pred upravnim sodiščem. O
stvari bi se dalo še mnogo pisati, pa
ni vredno. Kdo pa je deželnemu od-
boru priča za to, da bo mestna ob-
čina potrebovala posojila za eventu-
alno gradbo elektrarne? Saj se je
tudi v Klečah izkopal drugi vodnjak
— in stroški — okrog 500.000 — so
se pokrili iz rezerve, ki se je v malih
letih nabrala pri vodovodu in elek-
trarni. Kar se tiče stroškov gradbe
elektrarne, bodi torej deželni odbor
brez skrbi: sicer pa vemo, da je
»sklep«
deželnega odbora le posledica
slabega položaja. Gospodje so pač
prišli do prepričanja, da dežela ne
stoji pretrdno, in zatorej so spustili
svojega boga iz mašine. Teater in
nič drugega kot teater!

+ Uradniško vprašanje. »Gra-
zer Tagblatt«
pravi, da so kranjski
Nemci za to, da se odstranijo iz naših
uradniških služb — »češki vsiljivci«
Ne maramo razmotirati, v koliko
so prav Nemci upravičeni govoriti o
»vsiljivcih«, ko je vendar notorično
znano, da so vse boljše službe v de-
želi v rokah Nemcev, ki so priromali
k nam iz najrazličnejših nemških de-
žela, ki odjedajo sedaj kruh doma-
čim sinovom. Treba bi torej bilo raj-
preje pomesti s temi »nemškimi vsi-
ljivci«, ki so povrhu še smrtni so-
vrugi tistega naroda, od katerega žu-

živje, in še le potem bi se moglo govoriti o drugih »vsiljivcih«. Sicer pa prihajajo češki uradniki k nam kot naši bratje in dobri prijatelji, ki čutijo za ljudstvom, med katerim živijo, in zato pač nima nihče pravice, da bi jih zmerjal z »vsiljivci«, najmanj pa Nemci, izmed katerih bi moralo dvetretjini uradnikov zapustiti deželo, ako bi se dosledno izvajalo načelo, da morajo na Slovenskem v prvi vrsti dobiti kruha domači sinovi.

Katoliški shod v Ljubljani. »Riečki Novi List« ponaškuje markantnejše stavke iz poziva na katoliški shod v Ljubljani, kateri poziv so priobčili pred veliko nočjo slovenski in hrvaški klerikalni listi, in pripominja: »Evo, narod, na ta način boš zmagal! Največja tvoja potreba v teh težkih dneh je, da greš na katoliški shod, da tam manifestiraš proti »brezverskosti« časopisju, da se spominjaš cesarja Konstantina, da zahtevaš še večjo premoč cerkve, kakor jo že sedaj ima na vseh poljih in — rešena bo naša mila hrvaško-slovenska domovina! Iz tega poziva lahko razvidi vsak svobodno misleč Hrvat in Slovenec, da se bliža naš narod že v bližnji bodočnosti težkim dnevom duševnega robstva in političnega suženstva klerikalizmu, zakaj vse to so šele priprave za splošni naskok na mandate, občine, mesta, zavode in na vse ono, kar je nam kot narodu še preostalo.«

Nemškutarskega »Domačina« vsiljuje posebno gostilničarjem in drugim obrtnikom po deželi. Listič, ki ne vsebuje absolutno ničesar zanimivega, marveč je samo slabo skrpučalo, skrpano iz pobranih vesti po raznih slovenskih listih in iz dolgočasnih prevodov z že objavljenih člankov po nemških časopisih, naj naši gostilničarji in obrtniki vržejo v koš ali pa ga naj vrnejo v Ljubljano z opazko, da si prepovedujejo nadaljno, četudi brezplačno pošiljanje te cunje. Kakor čujemo, urejuje »Domačina« neki možakar, ki je v Celju napadal in pretepal Slovence. In ta človek hoče sedaj učiti Slovence — rodoljublja in patriotizma!

Državna policija v Ljubljani. Včeraj je došlo z Dunaja poročilo, da je imenovan za ravnatelja državne policije v Ljubljani grof Künigl. Država bo prevzela izmed uradništva mestne policije samo policijskega kancelista Toplikarja in pa 52 moč mestne straže. Državna policija prične poslovanje 1. aprila.

Dražba. Dne 9. aprila t. l. ob 11. dopoldne se vrši v sobi št. 16 c. kr. okrajnega sodišča v Ljubljani dražba Iv. Počivavnikovega posestva vlož. št. 152 kat. obč. Sentpetersko predmestje I. del. To posestvo obsega hišo št. 85 na Sv. Petra cesti s postranskimi poslopji, vrt in njivo. Cenilna vrednost znaša 38.770 kron 80 h; najnižji ponudek pa 19.385 K 40 vin. Posestvo je pripravno za gostilno in mesarijo.

Zgodnja kopelj. V Krki se je kopal na velikonočno nedeljo precej časa neki mladenič. Po kopeli je zlezal, kakor je bil, v plavalnih hlačah brez vsakega ogrinjala v ozek čoln in se je vozil po Krki dolgo časa nepretrgoma. Res je pihal gorak jug, vendar pa ni izključen — nahod, če še kaj hujšega ne pride.

Drzno in nevarno tatico je vjelo novomeško orožništvo. Odkar se je začutila kot dekle, se je preživljala Helena Krvina iz Polhovca gradca z lahkomišljenim življenjem in s tatvino. Zaprla je bila že tolikrat, da sama ne ve, kolikrat. Nazadnje je dobila menda sedem let zaradi tatvine. Presedela in odslužila jih je pošteno, potem so jo djali v Polhovem gradu pod policijsko nadzorstvo. Toda kar se je bila Lenčica naučila, to zna Helena, ki ima danes že čez 40 let. Ušla je sredi novembra iz policijskega nadzorstva in šla služiti v Višnjo goro v sodnijo. Tam je seveda niso iskali. No pa tudi v Višnji gori ji žilica ni dala miru. V zaporih je sedel neki posestnik iz Višnjegorske okolice. Poprosil je kar iz zapora našo Heleno, če bi mu prinesla tobaka in ji dal 20 K. Helena Krvina pa ni prinesla nobenega tobaka, pa tudi denarja ni dala nazaj, pač pa je zapustila službo. Za slovo in za spomin pa je izmaknila svoji gospodnji Mariji Peitlerjevi nekaj gotovine in srebrno broško, potem pa je šla osebenkovat v gostilno Potokarjevo. Ondi je izmaknila gostilničarjevi hčeri Angeli Potokar srebrno žepno uro z verižico. Ko so ji postala ta prevroča, se je odpeljala dne 16. marca v Novo mesto in je šla prenočevati v Košakovo gostilno na Ločensko cesto. Gostilničarki je pravila, da je slučajno videla v Višnji gori, kako sta se dva tepla in je eden zaklal nasprotnika in da je klicana za pričo. Ko je prišla od sodnije nazaj, je plačala in se zopet vlegla. Domači so odšli, in ta trenutek je porabila, da je drzno stopila v posebno sobo. Ker je bil ta dan v Novem mestu tržni dan, je

bilo pri Košaku že preje mnogo gostov, med drugimi tudi Jože Ilovcar, gostilničar iz Smarjete, ki je pustil v posebni sobi cekar nakupljenih stvari in je šel po opravkih. Iz tega cekarja je izmaknila 10 mesenih klobas, natakariči Neži Janc pa 2 škatlici cigaret »Sport«. S tem plenom je šla iz posebne sobe v gostilničarjevo stanovanjsko sobo in je vzela gostilničarki Košakovi eno celo obleko in je odšla s plenom iz teh sob. Bila je pa tako drzna, da je ponujala prav v Košakovi gostilni gostom ukradene cigarete in klobase naprodaj. Potem je poravnala ves račun in odšla. Obleko je v prvi sosedni gostilni prodala neki kmetici za majhen denar. Podnevi se je potikala okoli, zvečer je šla prenočiti k Brudarju. Tu je vzela železniškemu delavcu Božo Milkoviču 3 zlate prstane in jih takoj zastavila za 5 kron. Orožništvo jo je hitro izsledilo in jo odgnalo v hišo pokore. Pri tem so prišli na to, da je ta Helena Krvina lani meseca novembra prišla v službo gospe Grmova, kjer pa je služila le en dan, potem pa odšla. Za spomin je vzela s seboj eno svilnato bluzo. Za vse to bo pa nosila zdaj nekaj časa raševino ali v Novem mestu ali pa v Begunjah.

Iz Žužemberka. Piše se nam: Vsled sklepa načelstva tukajšnje gostilničarske zadruge mora biti tekoče leto vsak gostilničar pod boletnim nadzorstvom, ako se noče s primerom večjo vsoto odkupiti, ki jo je plačeval pretečeno leto, sicer mora primankljaj zadruge sama trpeti. To pa dela gotovim gostilničarjem veliko preglavico, češ, načelstvo zadruge postopa pristransko v svojo osebnost korist, ako odkupnine zvišuje. Tako se pritožuj tudi gostilničar France Valant, ki je bil lansko leto za 150 K odkupljen, je pa po lastni trditvi več vina prodal, kakor gostilničarji, ki so plačali 400—500 kron odkupnine. Ako se hoče Valant za letos odkupiti, mora tedaj plačati najmanj 500 K, če mu pa gostilna ne ugaia in ima kakor on trdi, le izgubo, čemu je tedaj za podeljenje te obrti prosil. — Spomina vredno je, da Valant te obrti delj časa sploh izvrševal ni, in jo je svoj čas iz svoje hiše, v hišo svoje zeta Žnidaršiča prenesel in pustil tam po najemniku Struna nekaj let izvrševati. Valant je potem izvrševanje te obrti Strunu kar čez noč odpovedal in prosil, da se zopet v njegovo hišo prenese. Vkljub temu pa je Valant ob istem času svojega zeta Žnidaršiča primoral, da ta svojo hišo popravi pod pretvezo, da ta obrt ostane še nadalje v njegovi (Žnidaršičevi) hiši, ker jo on sam in v svoji hiši nikoli izvrševal ne bo, naj dela tedaj Žnidaršič z njo kar se mu poljubi. Obenem obetal je Valant tudi Žnidaršiču, da je on (Valant) sam plačnik vseh vsled popravil Žnidaršičove hiše naraslih bremen; s temi obljubami je Valant na Žnidaršiča toliko bolj vplival, ker mu je zagotavljal, da ima več tisočakov v gotovini in mu bo končno še veliko dedščino priznal, ako mu ta ustreza. Akoravno je Žnidaršič vedel, da Valantu nič verjeti ni, da bi mu pa ustregel in da ne bi imel pozneje očitanja, da je neubogljiv in noče sam sebi dobro in osobito ker je njegov hišni najemnik Struna po od Valanta mu dane odpovedi gostilniške obrti v Ameriko pobegnil in hišo prazno in vsled Valantove gostilne pokvarjeno ostavil, udal se je Valantovemu načrtu in začel hišo popravljati. Na zahtevo Valanta je Žnidaršič njemu tudi ostanek hišne kupnine po 800 kron istočasno in pred rokom plačal; Valant je rabil to vsoto namreč, da plača do zetu Legatu. Komaj pa je Žnidaršič svojo hišo po Valantovemu načrtu popravil, uredil je tudi Valant sam svojo hišo za gostilno in je začel to obrt tam sam izvrševati; ravno tako noče Valant niti prej ne slej o plačilu Žnidaršiču, oziroma lastni hčeri naloženih bremen, nič vedeti in trdi sedaj, da nima nobene gotovine in da Žnidaršiču, oziroma lastni hčeri ne prizna tudi nobene dosedaj jima obetajoče dedščine. Ko je Žnidaršiču postalo jasno, da je hišo nehoti in brezpotrebno za Valantovo gostilno popravil in jo le vsled Valantovih sleparij obremenil, napovedal je sedaj, da naj se ta hiša potom sodnijske dražbe proda. V tem obstoji tedaj Valantovo človekoljubje do lastne hčere, njega bogastvo in njegov značaj, ki ga po trgu prenaša. Valant je svoj čas za občni blagor veliko urejeval, uredil je pa vedno le sam za svojo osebo; danes je še član komisije za odmero osebne dohodnine in ve pri sejah natančno določiti, kdo naj plačuje osebno dohodnino; koliko on sam plačuje osebne dohodnine od svojih tisočakov, ne vemo. Tako je Valantovo postopanje: Ni tedaj nič čudno, ako se čez gospoda J. Pehana pritožuje, vprašanje je le, ako se kak človek za enako bojkotiranje zana, sicer pa ima Valant gotove

hibe in zadovoljen naj bo, da nosi naslov gostilničarja.

Umri je v Idriji Ivan Moravec, ključavničarski mojster in hišni posestnik, v visoki starosti, 87 let. Pokojnik je bil ves čas zvest somišljenik narodno-napredne stranke v Idriji. Kot marljiv in vreden obrtnik je bil obče spoštovan. Zanimivo je, da je še v svojem 80. letu redno izvrševal ključavničarsko obrt. Blagi pokojnik je bil oče gospe Josipine Deželove, posestnice in trgovke v Idriji, ter Ivana Moravca, tvorniškega ravnatelja v Ameriki. Pokojniku se ohrani v vrstah narodno-napredne stranke dober spomin. Sorodnikom iskreno sožalje.

Idrijska poštna zveza postaja čedalje večji kuriozum po zaslugi poštne uprave same. Pred nekaj dnevi je poginil v Godoviču poštni konj in vsled tega je voznik dobil naročilo, da mora še bolj po poljezsko prevažati poštni voz med Idrijo in Logatcem ter obratno. Tako prihaja poštni voz v Idrijo z redno in večjo zamudo. In prebivalstvo ima občutno škodo vsled prepoznega dobivanja poštinih pošiljatev, zlasti sta prizadeta trgovski in obrtni stan. To pa samo radi tega, ker poštna uprava noče izročiti prevoza poštinih pošiljatev podjetniku avtomobilne zveze, ki je pripravljen prevažati pošiljatev prav z istim pavšalom, ki se sedaj plačuje za konjsko vprego. Res ne vemo, zakaj se poštna uprava v sedanjem modernem času ne more ločiti od svojih poštinih kljušet. Pred nekaj dnevi je bil v Idriji nemški državni socijalnodemokratski poslanec Winter, ki se ni mogel dovolj načuditi starokopitnosti poštne uprave. Po drugo leto že obstoji avtomobilna zveza, a poštna uprava noče in noče rešiti upravičene želje idrijskega prebivalstva za avtomobilno poštno zvezo. Da, če bi bila Idrija v Albaniji!

Aretacije. Te dni je aretirala policija v Krojaški ulici 35letnega laškega delavca Jožefa Culani, ker je v dveh gostilnah dobro jedel in pil ter ne da bi bil plačal gostilni zapustil. Dekla Terezija Vrečko iz Spodnje Štajerske je bila aretovana, ker je sumljiva, da je svoji gospodnji ukradla zlate uhane in dragocen moški prstan. Na Poljanski cesti je bila aretirana neka 19letna prodajalka, ker je bila sumljiva, da je kradla iz blagajne denar.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 27 Hrvatov, 4 Slovenci in 30 Kočevarjev.

Izgubljeno in najdeno. Gospa Ada Schneditz je izgubila zlato zapestnico v obliki verižice. Zasebnik Ivan Oblak je izgubil hranišnično knjižico z vlogo 930 K in 60 K denarja. Gospa Marija Držaj je našla moški denžnik. Čevljarski pomočnik Anton Filipič je našel na travniku poleg Rakovnika kolo, ki je bilo 25 t. m. ukradeno.

Društvena naznanila.

Napredno politično izobraževalno društvo za kolizejski okraj. Redni občni zbor se vrši jutri, dne 28. marca t. l. točno ob 8. uri zvečer v prostorih »pri Levu«, Marije Terezije cesta št. 16, h katerem se vljudo vabi vse člane. — Dnevni red: Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in računskih preglednikov. Volitev odbora in računskih preglednikov. Slučajnosti.

Napredno politično in gospodarsko društvo za Poljanski okraj ima na občo željo odbornikov svojo odborovo sejo v soboto, dne 29. t. m. ob 7. zvečer v društveni sobi.

Odborova seja akad. fer. društva »Sava« se vrši jutri 28. t. m. popoldne ob 3. uri v »Narodni kavarni«. Zeleti je polnoštevilne udeležbe.

Deželno pomožno društvo za bojne na pljučih ima v torek, dne 8. aprila ob polu 6. zvečer v biblioteki dvorani c. kr. dež. vlade svoj letosnji redni občni zbor z naslednjim dnevnim redom: 1. Naznanila predsedstva. 2. Poročilo odbora in sicer: a) generalnega tajnika, b) blagajnika. 3. Poročilo računskih preglednikov. 4. Volitev društvenega odbora. 5. Volitev dveh računskih preglednikov. 6. Samostojni predlogi.

Redni občni zbor pod pokroviteljstvom Njene ces. in kralj. visokosti presvete gospe nadvojvodinje Marije Kristine stoječega deželnega in gospejnega pomočnega društva Rdečega križa za Kranjsko bo dne 3. aprila 1913 ob 5. uri popoldne v knjižnici c. kr. deželne vlade (II. nadstropje), Bleiweisova cesta. Dnevni red: 1. Naznanila prvosedstva. 2. Gospodarstveno poročilo in račun za leto 1912. 3. Dopolnilna volitev treh odbornikov za deželno društvo.

Gremil trgovcev v Ljubljani. Na podlagi § 4. vinskega zakona z dne 12. aprila 1907, št. 210, mora vsak izdelovalec penečih vin in pelinkovca

ali temu enakih pijač, naznaniti pristojni oblasti, to je mestnemu magistratu množino napravljene pijače ter kraj, kjer misli isto hraniti ali prodajati, kakor tudi vsako tozadevno izpremembo glede opustitve, prenosa itd. Ker nekateri ljubljanski trgovci vedoma ali nevede to opuščajo, se pozivljajo, da se sproti in točno temu pozivu odzovejo, ter da se posebno glede naprave, prodaje in označbe pelinkovca ali vermuta ravna strokito po ministrski naredbi z dne 13. maja 1910, št. 16.739. Pripomni se, da so od takih naznanil izveti ali oproščeni vsi prekupčevalci, bodisi da naroče take pijače pri domačih ali pri tujih tverdkah. Kot pelinkovec ali kot vermut se smejo glasom navedene ministrske naredbe prodajati le iz naravnega vina in dovoljenih zelišč izgotovljene pijače, dočim se morajo druge slične pijače, ki so bile napravljene še z dodatkom alkohola in sladkorja, prodajati pod sestavi primernim imenom, namreč kot vermut-likier, vermut-grenčica, vermut-žganje, želodčna grenčica itd. (Wermut-Likör, Wermutbitter, Wermutbranntwein etc.) ter morajo vsebovati, ako so z vinom zmešane, vsaj 22 volumnih odstotkov alkohola, inace se smatrajo kot vinu podobne pijače ter se jih zapleni po § 8 b) vinskega zakona.

Obrtniška bolniška blagajna v Idriji ima v nedeljo, dne 30. marca t. l. ob 1. uri popoldne v gostilni »Pri Hori« svoj redni letni občni zbor. Zeleti je, da se člani občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. Danes v četrtek (nepar) in v soboto (par) gostuje v »Toski« gospa Lili Nordgartova z Dunaja, ki je bila ena najpri ljubljenejših primadon ljubljanskega gledališča in se je pozneje z resnimi nadaljnimi pevskimi študijami še spopolnila, da se razvija zadnje čase njen repertoar v veledramatičnih partijah. Pela bo svojo vlogo v slovenskem jeziku, ki ga pozna že iz mlada, ker je hodila v Ljubljani v slovensko ljudsko šolo.

Slovensko gledališče. Veliko nedeljo in veliki ponedeljek večer so peli Puccinijevo opero »Tosco«, obiskovalcem gledališča že znano iz prejšnjih sezon. Vprizoritev spada med najboljše operne predstave, kar smo jih letos gledali. Odlikovala se je po izredni zaokroženosti in umetniški ubrani celotnosti. Z dobro, zelo diskretno igro je izgubil celo izvanredno krvavi libreto na svoji divjosti, kar treba šteti izvajalcem v dokaz njihovega finega okusa in kar je bilo celotni izvedbi samo v prid in odliko. Na prvem mestu treba pohvaliti gđ. Lowczynsko kot jako simpatično Tosco, ki je pela z veliko bravuro in s toplim prepričujočim čuvstvom. Njene arije, tako na primer ona v drugem dejanju, kjer vpraša Boga, čemu jo tako zelo kaznuje, in druge so zadele v živo vsled naravnega izvajanja, združenega s tiho in intimno igro. V vseh svojih kretanjih je kazala izredno gracijo, ki se je uveljavila tudi ob koncu, ko se je vrgla preko obzidja angleškega gradu. Vreden drug ji je bil gospod tenorist Hartner, ki je razvil tekom večera vso svojo pevsko rutino. Krvavi prizor drugega dejanja je odigral z veliko diskretnostjo in dosegel zato tem lepši uspeh. Gospod baritonist Fejfar je dobro posebil mrzlega in brezsrčnega Scarpio, šefa rimske policije. Z realistično igro in sigurnim petjem se je povzpela do več frapantnih mest. Tudi gospod Bukšek ni zastajal za drugimi, enako ne gospod Križaj. Prav tako na mestu so bili gg. Kovač, Grom in vsi drugi, ki so bili zaposleni s krajšimi vlogami. Zbor je bil dober. Orkester je vodil spretno in zanesljivo g. kapelnik C. M. Hrazdira. Obisk je bil obakrat izvrsten.

»Kralj na Betajnovi«, junak Cankarjeve drame istega imena, je zadel svojega brata, očeta plahe Nine, in spraval na kant Krnca, očeta študenta in vagabunda Maksa. Ta Maks se hoče maščevati nad njim, dasi ljubi njegovo hčer Franco. Koncem prvega dejanja učinkuje na Kantorja (tako se piše kralj Betajnovi) tako čudovito, da leze Kantor pod vplivom Maksovih pogledov in besed nad njegovega očeta, vzbudi se mu vsa roparska natura in ga hoče zadaviti. Maks to pravočasno prepreči. Grobi in skrajno naturalistični junak Kantor sili dramo v skrajni realizem, a avtor ga potisne koncem prvega akta v mistično hipnozo, iz katere se izcimi preperela nit nadaljnega razvoja, ki ne more vzdržavati verjetnosti dejanja. Prezentni Francin zaročenec Bernot pride z lova h Kantorju na večerjo. Ima seboj kot lovec lovsko puško, pa jo kot lovec pozabi pri kralju na Betajnovi. Iz te-

ga slabotnega razloga se plete slabotna preja nadaljnega razvoja. Kantor vzame Bernotovo puško in ubije in ustrelji ž njo Maksa. Vrže jo potem v graben, kjer jo najdejo. Ker leži v obližju mrlica Bernotova puška, ki jo je Bernot iz lova grede in v lovski obleki pozabil pri Kantorju, sklone oblast, da je ustrelil in ubil Maksa Bernot. Preidimo po tej glavni cesti razvoja v zadnje dejanje. Sodnik pride h Kantorju zaradi umora. Naroči vina. Sam je, brez pisarja, vse tako po domače. Kantor se mu zdi čuden, kakor se ni čudnega videl. Kantor prizna, da je on umoril Maksa. Prizna enkrat, dvakrat — jako čuden je — prizna trikrat, sodnik ga prosi, naj se ne šali. Tako se da Kantor od sodnika pogovoriti, da je ubil Bernot Maksa. Z zadnjim dejanjem pade drama v komedijo, na katero že tudi prej spominjajo scene med župnikom in Kantorjem. Seveda je zadnje dejanje tudi kot tako prezavoženo v navijno neverjetnost. Z večino prizorov teče pereča satira, katera buši tu in tam na dan s komedijskim sarkazmom, ki budi pri publiku smeh. Tarča smešnosti in satirskih puščic je zlasti župnik. Taka mesta zadevajo v živo, kar je znak, da so dobra, dasi ne več originalna. Glavna misel cele drame bo ta: »Ponižni bodo ponižani« in narobe. Delo žigosa maskirano dobrotljivost tistih, ki vzemo bližnjemu vse njegovo premoženje, pričo ljubi pa mu ponudijo kozarec vina. Pij! — glejte, moja dobrosrčnost! Osebe s Kantorjem vred niso dovolj izpeljane. Živih in netljivih dialogov, ki bliskajo mestoma z resnično življenjskimi mesti z odra, nikakor ne manjka. Vendar je to, kar gledamo na odru ali čitamo v knjigi, daleč od tistega realističnega dejanja, ki bi ga siže potreboval, da bi popolnoma oživel. Mi poslušamo besede, gledamo negotove ljudi, ki jih govorijo, a pravo dejanje slutimo nekje daleč, močno, neusmiljeno, tragično, a neobdelano. Kantor nima premis za konec prvega dejanja. Maks je študent vagabund, ki ga spoznamo komaj, če čitamo večino Cankarjevih spisov. S Franco je ista zadeva. Nina, preplašena deklica, ki je čula, kako je njen oče zakričal ob smrti, je otožna fraza, znana iz moderne nemške dramatike. Sliši skozi steno, vidi v bodočnost, zlobnega človeka čuti instinktivno po neki bolni prirojeni in skrivnostni lastnosti. Župnik je komedijska oseba, mali Kantorjev sinček je dobra najdba, scene z njim so frapantne. Bernot je slab, sodnik še slabši. Oba uniči nemogoči konec ali tudi narobe. Potegnimo črto: Avtor je nekaj slutil, to je bilo tisto dejanje, ki je dalč zadaj za temi besedami še neobdelano, napisal pa je v gladkih in ubranih besedah več uspešnih scen. V vlogi Kralja na Betajnovi je nastopil g. Ignac Borštnik, ki je posejal vso svojo igro s krepkimi realističnimi akcenti in napravil Kantorja tudi tam, kjer je bil že po avtorjevi krivdi nemogoč, še vedno zanimivega. Z njim je stopila na oter krepka, plastična oseba, ki nas interesira z vsako besedo in vsako kretnjo. Večjo silo v karakteristiki duše in zunanjosti si je težko predstavljati. Po prvem dejanju mu je častil g. dramaturg k 30letnici: domačinu na domačem odru. Vse, kar mu more dati njegov slovenski narod, je hvalečnost. Aplavz je bil velik do konca, občinstva mnogo. K uspehu so pomogli tudi vsi drugi gospodje igralci in gospe igralki. Vprizoritev je bila skrbna in dobro naštudirana. P.

Rnjževnost.

— »Slovenski Pravnik« ima v št. 3. naslednjo vsebino: 1. Miho Obuljen: Stavbna pravica. 2. Iz pravosodne prakse. A. Civilno pravo. a) Poravnava, sklenjena v postopanju zaradi nedogovorne ločitve zakona od mize in postelje pri prvem pravem poskusu, ne pride ob moč, dasi eden zakoncev ne pride k nadaljnjim pravnim poskusom. (§§ 107, 104, 105 obč. drž. z. — § 3 dvornega dekreta od 23. avgusta 1819 št. 1595 zb. p. z.) b) Sodna položaja vrednot v poštino-hranilni urad je pač dopustna po zakonu z dne 15. septembra 1909 št. 198 drž. zak., a za stranke ni obvezna. c) Ugovor, da je bila stranka mladoletna ob času sklenjene pogodbe, je v prizivnem postopanju kot nova zadeva nedopustna. (§ 482 c. pr. r.) d) Pooblaščenec (varuh) ne more s plačilno tožbo tožiti pooblastitelja (varovanca) za svoje izdatke, preder ni položaj končnega računa (§§ 238, 262, 263, 1034, 1009, 1012, 1014 o. d. z.) e) Proti izreku kazenskega sodnika v zmislu §-ov 389 in 390 k. pr. r. na povrnitev stroškov kazenskega postopanja je dopustna le pritožba po §-u 392 k. pr. r.; civilna pravdna pot je izključena. f) Tožba zaradi motene posesti in actio negatoria B. Kazensko pravo. a) Ali je kaznivo očitjanje satisfakcijske nezmožnosti?

b) Tudi v postopanju zaradi prestopkov ni pravnega leka zoper razsodbe, ukrenjene po §-u 236 k. pr. r. — Zastopnik, ki je stavil priči vprašanje med glavnim razpravno brez dovoljenja razpravnega sodnika, ne žali sodišču dolžnega spoštovanja. c) Predlog za znižanje kazni v smislu §-a 410 kaz. pr. r. se mora upoštevati tudi še po pravomočni sodbi. d) Kazenske sodbe, izrečene po osebi brez sodne oblasti, so nične. Razveljaviti jih ne more vzključno sodišče uradoma po §-u 468 št. 1 kaz. pr. r., ampak le kasacijski dvor v postopanju, uvedenem po §-u 292 kaz. pr. r. 3. Razne vesti. 4. Opombe k objavljanju odločb v našem listu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Vojna na Balkanu.

Strahovit poraz Turkov pri Čataldži. — Bolgari nameravajo udariti na Carigrad.

Sofija, 27. marca. Po večdnevni strahovitih in krvavih bojih je bolgarska armada pregnala Turke iz vseh pozicij pri Čataldži ter osvojila vse one kraje, kjer se je nahajala sama pred sklepom premirja. Na čataldžski črti so padle vse zunanje utrdbe že v bolgarske roke. A ne samo to. Zmagujoča bolgarska armada je v naskoku zavzela celo več notranjih utrdb.

Sofija, 27. marca. (Uradno.) Istočasno, ko se je pričel generalni naskok na Odrin, je dobila tudi armada pred Čataldžo povelje, naj prične z ofenzivo proti turškim čataldžskim pozicijam. Borba je trajala neprestano tri dni, to je od 21. do 24. t. m. Bolgarska armada je osvojila Arnavtkej in mesto Čataldžo in vse visine, vzhodno od Alkakana, Kalifakeja in Ormanlija. Turške divizije so se morale umakniti pod varstvo težke artilerije notranjih utrdb. Vest o padcu Odrina je povzročila med bolgarsko armado pri Čataldži nepopisno navdušenje. To navdušenje je brez dvoma mnogo pripomoglo k temu, da so bolgarske čete z velikanskim navdušenjem naskakovale turške pozicije.

Carigrad, 27. marca. Zatrjuje se, da so se turške oblasti že umaknile pred Čataldžo. Turška armada se umika s svojih čataldžskih pozicij. Pri Čataldži je bila izredno ljuta borba. Turki so imeli tu velikanske izgube. O bojih na turškem desnem krilu pri Berkosu ni natančnih poročil.

Carigrad, 27. marca. Ob čataldžski črti divja že štirj dni krvava bitka, ki grozi s popolno katastrofo turške armade. V centru so turški vojniki pod poveljstvom Abuk paše prišli v ofenzivo ter prodirali proti bolgarskim pozicijam. V torek so Abuk paše voje napadli Bolgari ter jih prišli, da so se v velikem neredu umaknili proti vzhodu. Tudi bolgarsko desno krilo je napadlo turške pozicije ter poglajalo Turke v divji beg. Vrhovno poveljstvo turške armade je pokušalo pred Čataldžo celo dve voje, ki jih je vlada pridržala v svoje osebno varstvo v Carigradu. Toda tudi ti novi voji niso mogli ustaviti bolgarskega zmagovitega prodiranja in preprečiti turški poraz. Levo turško krilo je bilo pod poveljstvom Hussein Izet paše. Tudi ta kolona se je morala v velikem neredu umakniti. Vesti o porazu pri Čataldži so izzvale splošno paniko med carigradskim prebivalstvom, zlasti zaradi tega, ker so vladni komunikacije slabe. Položaj tako rožnat, da je bila vsa javnost prepričana, da je vsak nadaljnji turški poraz nemogoč. Bolgarski uspehi pred Čataldžo so pokazali, da je bila bolgarska taktika umikanja uspešna, ker se je Bolgari posrečilo zapeljati turško armado, da je prešla v ofenzivo. Vsled neuspehov pri Čataldži je omajano stališče kabineta Mahmuda Šefketa paše. Predvsem je omajano stališče ministra notranjih del Hadži Adila in njegovih radikalnih ministrskih kolegov, ki so nasvetovali, naj turška armada pri Čataldži preide v ofenzivo.

Sofija, 27. marca. Vojaški krogi zatrjujejo, da je spričo sedanjega političnega in strateškega položaja pohod na Carigrad neizogiben.

Edini izhod iz obupanega položaja, v katerem se nahaja turška armada in z njo tudi turška država, je, da turška vlada brez vsakega odlašanja sklene mir.

Zavzetje Odrina.

Sofija, 27. marca. Uradno se poroča k padcu Odrina še sledeče: Operacije so se vršile dne 24., 25. in 26. t. m. Iz glavnega taborišča je bilo izdano dne 23. zvečer povelje, da raj poveljnik II. armadnega zbora prične z naskokom na vzhodni sektor z vsemi silami. Zato je odredil general Ivanov, da se prične operacije dne 24. t. m. popoldne. Oblegovalne baterije so pričele dne 24. ob 2. popoldne obstreljevati vzhodni sektor Odrina in je obstreljevanje trajalo do 8. zvečer. Turki so odgovarjali s celo svojo težko artilerijo. Po 8. zvečer je trajalo obstreljevanje v daljših pavzah naprej ter so s tem Bolgari pripravili glavni naskok na sprednje turške pozicije.

V noči od 24. na 25. marca je pričela bolgarska pehota na vzhodnem sektorju prodirati. Ob pol 4. jutraj so dosepele bolgarske čete do reke Kumdere ter reko ob pol 5. prebrodile.

Istočasno so začeli poljski in oblegovalni topovi živo obstreljevati turške pozicije. Sovražnik je odgovarjal s hudim infanterijskim in artilerijskim ognjem. Pod zaščito naših topov so naše čete v nepopisnem junaštvu prodirale, in ko je zoril dan, so zavzele utrdbe Kust Tepe, Maslak, Mal Tepe, Sabudžilar, Eskikumluk, Pačet Džilar in Demir Kapu.

Med tem je 56. pešpolk v besnem naskoku proti severnim utrdbam prodiral med Aivasbabo in Taštobiljo. Vrgel je Turke iz pozicij, zaplenil 12 topov in vjel 300 turških vojakov.

Istočasno so na južnem sektorju prodirali proti Pamuk rrti in Takat bajru in Dovdžarusu.

20. srbski pešpolk je vzel v ljutom naskoku grič severozahodno od Kadimkeja. Levo krilo srbske timoške divizije je vzele Ekmekikej. Srbska podonavska divizija se je ljuto borila pri Papastepe.

Cel dan so skušali naši topovi nadkrijevati težko turško obrambno artilerijo. Med živahnim ognjem topov so prodrli Bolgari 25. vzhodni sektor in okrog 10. popoldne prodrli na 200 do 300 korakov pred notranji utrdbeni pas. Zajeli so pri tem 1000 turških vojakov in jim vzele 6 brzostrelnih pušk in 21 topov, med njimi več brzostrelnih topov. Naše čete so topove takoj obrnile proti sovražniku. Cel dan se je vršil krvav boj. Ko se je bližal večer, je bilo čutili, kako nadvladuje naša artilerija turško. Mnogo turških baterij je utihnilo.

Tedaj je bilo izdano povelje, da se izvrši ponoči naskok na notranji utrdbeni pas. Ponoči se je vršil silni živahen artilerijski duel. Naša pehota je razdrla vse umetne ovire ter se borila celo noč z največjo hrabrostjo.

Ko se je svital dan, so naše čete zavzele utrdbe Aivasbaba, Ajdžiolg, Kestenlik, Kuračezmu, Ildiztabia, Topiolu in Kaik. Zavzele so te pozicije v bajonetnem naskoku.

Vse poljske topove in havbice smo potisnili v ospredje, da ojačimo svoje pozicije.

Ob pol 9. dopoldne so pričeli Turki v Odrinu zažigati svoja skladišča, vojašnice, bolnice in druge vojaške stavbe. Izbruhnil je velikanski požar. V tem trenutku so prvi bolgarski polki udrli v odrinske ulice.

Sofija, 27. marca. »Mir« prinaša povodom padca Odrina navdušen članek, ki označuje padec Odrina kot nov triumf Balkanske zveze. Članek piše navdušeno o junaštvu oblegovalcev ter slavi zavzetje Odrina kot najlepši dokaz, koliko sile je v bolgarski vojski.

Sofija, 27. marca. Tuji vojaški atašeji in vojni poročevalci so se odpeljali danes s posebnim vlakom pred Odrin.

Sofija, 27. marca. Ministrski svet je sklenil razdeliti med bedno prebivalstvo Odrina za 100.000 frankov moke in za 20.000 frankov drugih živil.

Pariz, 27. marca. »Matin« poroča, da Bolgari v Odrinu niso zajeli samo Šukri paše s celim generalnim štabom, marveč tudi

turškega prestolonaslednika Jusuf Izetina in 40 nemških častnikov, ki so bili v turški službi.

Belgrad, 27. marca. Ko se je Šukri paša vdal, je hotel izročiti svojo sabljo srbskemu generalu Stepanoviću. Ta pa je to odklonil, češ, vrhovni poveljnik je general Ivanov.

Belgrad, 27. marca. Tu vlada nad padcem Odrina veliko veselje. Zvečer je bilo mesto iluminirano. Množica je priredila bakljado ter manifestirala pred bolgarskim poslaništvom za balkansko zvezo.

Sofija, 27. marca. Vhod bolgarskih in srbskih polkov v goreče mesto je bil veličasten. Na čelu čet so korakale, vojaške godbe, ki so med urnebesnimi ura- in živio-klici svirale bolgarsko narodno himno »Šumi Marica...« in druge slovanske davorije. Med sviranjem godbe so pretresale ozračje grozovite detonacije eksplozivnih smodnišnic in drugih skladišč streljiva. Na ulicah so se mestoma vršili še krvavi boji. Bolgari so v nekaterih utrdbah našli celotne posadke popolnoma izmučene in gladne, ker že dalj časa niso dobile ničesar jesti.

Padec Odrina.

Belgrad, 26. marca. (Izvirna, za včerajšnje številko prepoznano došla brzojavka.) Po uradnih vesteh iz Sofije je danes jutraj padel Odrin po strašnih borbah zadnjih dni. Najprvo so bile osvojene vzhodne utrdbe in zavezniški vojski se je končno posrečilo prebiti črto notranjih forov. Konjenica, ki je po pretežni večini sestavljena iz srbskih konjeničnih polkov, je prva vdrila v mesto. Kapitulacija je bila neizogibna, ker se ostale utrdbe niso mogle več držati. Poveljnik odrinske posadke Šukri paša je dal v mestu zažgati vse vojašnice in skladišča. Prebivalstvo beži kakor brez glave iz mesta. Za kavalerijo je vdrila v mesto bolgarska in srbska pehota. Na ulicah in v posamnih utrdbah so se razvili še ljuti boji. V Sofiji je prebivalstvo priredilo velike manifestacije pred srbskim poslaništvom. Kakor se javlja, pripada srbski vojski velik del zaslug na izvojevanem uspehu. Po poročilih izpred Odrina je prihajal v mesto na čelu konjenice srbski major Peter Živković. Neprestano prihajajo nove podrobnosti o krvavih borbah v Odrinu. Iz vseh teh vesti je razvidno, da je turška posadka že kapitulirala. Usoda Skadra. — Operacije proti Skadru se bodo vseeno nadaljevale.

Belgrad, 26. marca. (Izvirna, za včerajšnje številko prepoznano došla brzojavka.) Srbska vlada še ni dobila uradnega obvestila o baje doseženem sporazumu med velesilami glede Albanije, pač pa je prejela od svojega londonskega poslanika sporočilo, da je poslaniška reunija sklenila, da ostanejo Djakovica, Peč, Prizren in Debar Srbiji, dočim ima Skader pripasti Albaniji. Črna gora dobi vso okolico Skadra in celo Primorje do Lješa.

Vkljub temu se bodo, kakor poročajo s Cetinja, napadi na Skader z vso silo nadaljevali. Esad paša še ni dovolil, da bi civilno evropsko prebivalstvo smelo zapustiti mesto. Za odhod prebivalstva je odrejen dvodnevni rok. Bombardiranje utrdb se nadaljuje, v soboto pa se izvede generalni naskok. Na drugi strani pa zatrjujejo, da čaka poveljnik Skadra Esad paša na odločilno obvestilo turške vlade in da se že pogađa o kapitulaciji trdnjave. Najdalje do ponedeljka se pričakuje padec Skadra. Do tega časa tudi ne bo sklenjen mir.

Šukri paša je ponudil kapitulacijo srbskemu generalu.

Belgrad, 27. marca. Poveljnik srbske armade pred Odrinom Stepa Stepanović poroča službeno: Odrin je padel. Poveljnik turške posadke Šukri paša je v torek popoldne poslal svojega adjutanta k 20. našemu pehotnemu polku s sporočilom, da se želi pogajati glede kapitulacije z glavnim poveljnikom srbske armade. Ker pa je vrhovni poveljnik general Ivanov odredil, da nima nihče pravi-

ce spuščati se v pogajanja s Šukri pašo glede predaje trdnjave razen njega, sem odklonil ponudbo turškega vrhovnega poveljnika. Naša timoška divizija je zavzela odrinske utrdbe severozahodnega sektorja. Dunavska divizija pa je osvojila fore pri mestu Karagač.

Obstreljevanje Skadra se zopet prične.

Dunaj, 27. marca. Iz Cetinja poročajo, da poteče danes ob 4. popoldne rok, ki ga je dovolilo črnogorsko vrhovno poveljništvo za odhod civilnega prebivalstva. Kralj je odredil, da se prične po poteku tega roka silnejše obstreljevanje Skadra.

Dunaj, 27. marca. Oficijozno se poroča, da bodo posredovale velesile v najkrajšem času v Carigradu z navetom, da naj naroči turška vlada Essad paši, da pusti civilno prebivalstvo iz Skadra.

Dunaj, 27. marca. Oficijozno se razglša, da je odredila srbska vlada, da naj ustavi srbske čete pred Skadrom obstreljevanje, dokler ne odide civilno prebivalstvo.

Intervencija velesil in Avstro-Ogrska.

Dunaj, 27. marca. Iz avstrijskih političnih krogov se javlja, da poslaniški velesil še niso v Belgradu in na Cetinju intervenirali v vprašanju ustavitve vojnih operacij v Albaniji zato, ker ruska poslanika še do danes nista dobila nobenih instrukcij iz Petrograda. Avstro-ogrski diplomatični krogi dolže Rusijo, da namenoma zavlačuje dogovorjeno akcijo ter groze, da bo Avstro-Ogrska zahtevala za se od Evrope mandat, da na svojo roko z oboroženo silo ustavi vojne operacije pred Skadrom in v ostali Albaniji.

Meje Albanije.

London, 27. marca. Glede južne meje Albanije se govori, da bodo dobili Grki del Epira do doline reke Kalamas, kar je bilo določeno že leta 1880.

Frankobrod, 27. marca. Iz Londona poročajo, da so se zedinili veleposlaniki glede severno-albanske meje na črto od izliva reke Bojane, ob reki navzgor mimo Taraboša, ki ostane albanski, nato od vasi Zog čez jezero do zaliva Lukani, nato čez Gusinje in Plano. Meja bi šla nato ob razvodju Lima in Drina, do Djakovice, ki bi pripadla Srbiji, nato bi šla ob Belem Drinu do zahodno od Prizrena, Ljuma bi ostala albanska, istotako Črni Drin, med tem ko bi pripadlo mesto Dibra Srbiji. Črni Drin bi tvoril nato mejo do Ohridskega jezera.

Albanija.

London, 27. marca. Reuterjev biro poroča, da je včerajšnja konferenca veleposlanikov formalno akceptirala predlog glede severnih in severovzhodnih mej Albanije. Zastopniki velesil v Belgradu in na Cetinju bodo dobili sedaj obvestilo, da sporoče srbski in črnogorski vladi sklepe velekabinetov. Konferenca veleposlanikov je hotela rešiti tudi južno albansko vprašanje. Prihodnja konferenca se vrši v petek.

Dunaj, 27. marca. Popoldanska »Neue Freie Presse« poroča iz ruskih oficijoznih krogov, da je izvedel njen korespondent, da je Rusija privolila v popolno rešitev albanskega vprašanja. Janina pripade Grkom.

Vest o zajetju Djavid paše.

Belgrad, 27. marca. Vest, da se je Djavid paša s 15.000 Turki udal Srbom ni točna. Ponudil je predajo pod pogojem, da sme prosto oditi in obdržati svoj meč. Srbi so to dovolili, v zadnjem trenutku pa si je Djavid paša premislil. Predaja se ni izvršila.

Zavzetje Odrina in ruska дума.

Petrograd, 27. marca. Med sejo ruske dume je dospela brzojavka o padcu Odrina. Govoril je ravno neki poslanec. Poslanec Krupenski je zaprosil govornika, da naj mu prepusti govorniško tribuno, nakar je Krupenski med splošno pozornostjo dume naznanil, da je Odrin padel.

Še en albanski kongres.

Rim, 27. marca. Dne 15. aprila se vrši tu albanski kongres.

Vojvoda Montpensierski.

Rim, 27. marca. »Tribuna« poroča iz Brindizija, da je parnik »Me-kong« z vojvodo Montpensierskim odplul v neznani smeri. Predno je odplul, je prišel pristaniški poveljnik Cavazza na parnik.

Kralj Juri t.

Atene, 27. marca. Grška vlada je bila oficijalno obveščena, da bo sta zastopala srbski in bolgarski prestolonaslednik kralja obeh držav pri pogrebnih slavnostih, ki se vrše dne 2. aprila.

Nova bolgarska železnica.

Sofija, 27. marca. Bolgarska vlada je odobrila železniški projekt Dubnica-Demir Hisar, katera železnica bo vezala Sofijo z Egejskim morjem.

Zavzetje Odrina in Čehi.

Praga, 27. marca. V Kolínu so svečanostno obhajali padec Odrina. Vse hiše so v zastavah. Zvečer je bilo mesto razsvetljeno in ob 8. so priredili bakljado. Podobno so proslavili padec Odrina tudi v drugih čeških mestih. V Pragi je bilo snoči vse mirno.

Praga, 27. marca. Po celem Češkem so se vršile zaradi padca Odrina velike manifestacije. V Pragi, Kolínu, Jičinu, Chrudinu, Claslavi in Kutnihori so se vršile bakljade z manifestacijami za Jugoslovane.

Nemški deželni poslanci na Češkem.

Praga, 27. marca. Nemški deželni poslanci na Češkem so odložili svojo glavno skupščino, ki bi se morala vršiti jutri, na nedoločen čas.

Kriza v tirolskem namestništvu.

Inomost, 27. marca. Govori se, da bo imenovan za tirolskega namestnika zadrski namestnik grof Marj Attens.

Kriza v ogrskem domobranskem ministrstvu.

Dunaj, 27. marca. Cesar sprejme jutri predsednika Lukaca. Baje hoče domobranski minister demisijsirati.

Prezenčno stanje vojske.

Budimpešta, 27. marca. Glede zvišanja rekrutnega kontingenta za 15.000 mož se je baje izrazil državni tajnik v ogrskem domobranskem ministrstvu Karatsony sledeče: Nabori se vrše sedaj na podlagi v členu 70 iz leta 1912 obseženih določil glede rekrutnih kontingentov. To leto dobi skupna vojska 65.673 in domobranstvo 21.500 mož. Prihodnje leto bomo zahtevali za vojsko 68.187 mož. To pa ne pomeni zvišanja prezenčnega stanja, ker se izvrši na podlagi § 13. brambnega zakona.

Splitski občinski zastop.

Split, 27. marca. Včeraj se je konstituiral občinski zastop ter izvolil za župana bivšega župana Katalinića.

Ruska дума.

Petrograd, 27. marca. Ruska дума je odklonila z glasovi oktobristov, centruma, nacionalistov in desnice predlog kadetov za uvedbo splošne volilne pravice.

Samomor avstro-ogrškega vojnega atašaja.

Rim, 27. marca. Tukajšnji avstro-ogrski vojaški ataše, dedni princ Windischgraetz, sin predsednika gosposke zbornice kneza Windischgraetz in njegove soproge, voj. Auerpergove, se je ustrelil. Vzrok samomoru so baje častni dolgovi.

Justifikacija.

Opava, 27. marca. Danes je obesil dunajski rabelj Lang na dvorišču tukajšnje vojašnice rezervnega desetnika Ivana Bagača, ki je pred par dnevi ustrelil svojega nadporočnika Schrameka, ker ga je ta mučil.

Neurje v Severni Ameriki.

New York, 27. marca. Vremenska katastrofa v Severni Ameriki ima zelo velike obsege. Mnogo tisoč ljudi je poginilo, več kakor milijon delavcev je brez kruha, 250.000 ljudi brez strehe. Mesto Dayton je deloma pod vodo, deloma pa gori. 50.000 ljudi je v gorečih poslopjih, 2000 prebivalcev je že poginilo.

Kmečka pisarna narodno-napredne stranke

Vodstvo narodno-napredne stranke je ustanovilo v svojem tajništvu posebno kmečko pisarno, ki je na razpolago vsakemu naprednemu kmetovalcu za popolnoma brezplačni pouk v vseh političnih, upravnih, davčnih, pristojbinskih in vojaških zadevah. Izključene pa so zasebne pravne zadeve. — Pisarna bo poslovala za sedaj le pismeno in v vsak napreden kmetovalec, ki je potreben kakršnegakoli pouka v zgoraj navedenih strokah, naj se obrne zaupno s posebnim pismom, kateremu je priloži 10 vinarso znamko za odgovor (ako se želi odgovor v priporočnem pismu pa 35 vinarso znamko) na: Kmečko pisarno narodno-napredne stranke v Ljubljani, Wolfova ulica 10. Ob sebi umevno je, da je pisarna na razpolago tudi naprednim kmetiskim županstvom.

Izpred sodišča.

(Izpred okrožnega sodišča v Mariboru.)

Zopet »veležadniški« proces v Mariboru.

Na velikonočno soboto se nam je predstavljala v sodni dvorani okrožne sodnije v Mariboru slika iz političnega življenja štajerskih obmejnih Slovencev. Zagovarjati se je imel g. Karl Brezočnik, lesotrnec v St. Lovrencu nad Mariborom pregreška po § 305 kaz. zak., storjenega s tem, da bi bil zvečer dne 14. novembra 1912 o priliki zmagoslavja Slovencev radi zmage pri občinskih volitvah v občini Rudeči l'eg v gostilni Koder izrazil sledeče besede: »Proč z Avstrijo! Živio Srbija! Živio Petrograd! Živio Belgrad, naš car, Avstriji pa — (dal znamenje za vrv na vrat.)«

Šentlovrenški nemškutarji so z zavistjo opazovali napredovanje Slovencev v zadnjem času v St. Lovrencu in okolici in njih jeza je priklopala do vrhunca zlasti ko sta zaporedoma padli v okolici dve občini, katerih neomejenim gospodarjem so se smatrali nemškutarji, v slovenske roke. Duša vsemu gibanju je bil današnji obtoženec, lesotrnec Dragotin Brezočnik. Zato so sklenili, ga uničiti.

Ko so se slovenski volilci iz občine Rudeči breg po sijajni zmagi pri občinskih volitvah zbrali v gostilni Koder, je slavil današnji obtoženec zmago slovenskih volilcev in jo primerjal z zmago Srbov in Bolgarov, ki so tudi premagali svojega tlačitelja Turka, kakor Slovenci v Rudečem bregu svojega 50letnega tlačitelja, nemškutarja. Napol je na te zmage prodirajočih slovanskih bratov in zelel šentlovrenškim Slovincem in prodirajočim Srhom in Bolgarom še več takšnih zmag, kakor so jih dosegli v zadnjem času. V gostilni pa je bil navzoč takrat tudi nemškutar, kovač Lorbek, katerega so reprezentantje šentlovrenških »Nemcev«, učitelja Sernko in Schatz ter poštar Schuchay dobili v gostilno Novak, in tam na podlagi izpovedb pijane priče Lorbek, skovali ovadbo na državno pravdnitvo.

Pri obravnavi je bilo zaslišanih 14 prič. Vse priče, ki so seделе v neposredni bližini Brezočnika, so pod prisogo izjavile, da Brezočnik inkriminiranih besed ni izustil. Le priča Lorbek, ki je sedel pri mizi oddaljeni 7 korakov od Brezočnikove in ki je bil tako pijan, da je, ko je odšel, pri napačni strani iskal kljuko pri vratih, je izpovedal z vso gotovostjo, da je slišal inkriminirane besede, le znamenja za »Avstriji pa — vrv na vrat« ni slišal, ker je bil v stran obrnjen.

Zanimiva je bila izpoved priče Šbul Antonije, ki je bila meseca novembra pret. l. natakarica v gostilni Koder, ter je sedaj v Mariboru. Priča izpove, da je bila 14. novembra zvečer vedno v gostilni in je bila navzoča pri celem govoru Brezočnika, a inkriminiranih besed ni slišala. Na vprašanje predsednika pripoveduje kako je 21. decembra dobila brzojavko, naj se pripelje v St. Lovrenc. Poštar Schuchay jo je dal poklicati po gostilničarki Autor v njeno gostilno, ter jo tam nagovarjal, kako naj izpove, da jih bode rešila iz zadrege (dass Sie uns aus der Patz helfen). Ker je priča izjavila, da kaj takega ne more potrditi, kar ni slišala, ji je rekel: »Das haben sie doch müssen hören.« — Priča Schuchay pripoveduje, kako je prišlo do ovadbe, taji pa, da bi bil nagovarjal pričo Šbul k krivi izpovedi. Pri konfrontiranju obeh prič potrdi priča Šbul še enkrat svojo izpoved, Schuchay pa, rdeč kot rak, še vedno taji. — Stražmojster Smodej pripoveduje, da je bil takrat navzoč pri govoru Brezočnika v gostilni Koder in da je slišal le besede: »Živeli Slovenci, zmaga je naša!« Pravi tudi, da mu Lorbek, ko ga je zaslišal, ni vedel nič povedati o inkriminiranih besedah. (Zagovornik dr. Leskovar razjasni zadevo s tem, da še pač takrat Lorbek ni vedel besedila ovadbe.) Priča Lorbek pravi, da takrat ni hotel izpovedati, ker se mu je zdelo, da orožnik ni v službi.

Po izvajanju državnega pravdnika, ki predlaga kazni, in zagovornika, ki se čudi, da državni pravdnik na podlagi takšnih izpovedb prič, kakor smo jih ravno slišali, ni umaknil obtožbe, je sodni senat po kratkem posvetovanju razglasil oprostilno razsodbo, poudarjajoč, da se izpoved priče Lorbek ne more smatrati verjetnim.

Polna dvorana zbranega občinstva je z veseljem sprejela razsodbo ter čestitala oproščencu.

Slovenci in Slovenke!
Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda.

Razne stvari.

* **Ljubavna drama.** Iz Lyova poročajo: 25letni avditorski aspirant Vladimir Valivajko je ustrelil svojo nečakinjo, 15letno Marijo Glod, na kar je še sebi pognal kroglo v glavo. Vzrok je bil ta, ker nista upala, da bi se mogla kdaj poročiti.

* **Upor zaradi velikonočnega dopusta.** Iz Turina poročajo: Moštvo oklopnice »Quarto« se je v Benetkah uprlo, ker ni dobilo velikonočnega dopusta. Mornarji so pometali orožje in orodje v morje ter poškodovali tudi razne naprave na ladji. Mornariški minister je odredil strogo preiskavo.

* **Velika avtomobilska nesreča.** Iz Berlina poročajo: Pri šlezjskem mostu je predvčerašnjem ponoči zadela neki avtomobil ob tramvajski voz. Zadelo sta s tako silo drug ob drugega, da je bilo od oseb, ki so bile v avtomobilu, pet takoj mrtvih, dve sta bili težko, dve pa lahko ranjeni. Obe težko ranjeni osebi bosta le težko ozdraveli. Šofer je lahko ranjen.

* **Neurje in požari v Bosni.** Iz Sarajeva poročajo: V velikonočnih praznikih je divjal po vsej Bosni in Hercegovini velik vihar, ki je povzročil povsod, posebno v Ilidžiji in po gozdovih velikansko škodo. V vasi Hadžici pri Sarajevu je iskra iz lokomotive povzročila požar, ki se je zelo hitro razširil. Štirinajst poslopij je zgorelo. Vas Sokolac je skoro popolnoma zgorela. Škoda je ogromna. Skoro sto družin je brez strehe.

* **Grozen čin matere.** Iz Hamburga poročajo: V Krautstrasse je predvčerašnjem neka mati polila s petrolejem svoje stanovanje ter je zažgala. Ko so prišli gasilci, je vrgla svojega devetletnega sinčka s četrtega nadstropja ter mu na to še sama sledila. Šestmesečni dojenček je zgorel v stanovanju. Mati in njen devetletni sin sta umrla, ko so ju prinesli v bolnišnico. Vzrok groznemu činu ni znan.

* **Generalna stavka v Belgiji sklenjena.** Iz Bruselja poročajo: Strankin zbor socialne demokracije se je z veliko večino izrekel za stavko, čeprav je delavski vodja Vandewelde svaril pred takim sklepom. Stavkati začno najbrže 14. aprila. Stavka bo trajala najbrže šest tednov, ker imajo socialisti mnogo denarja in ker jih bodo podpirali tudi drugi krogi. Neodvisen kapitalist, lastnik hotela in izdajatelj časopisov, Marquet, bo vsak teden daroval 100.000 frankov. Otroke bodo vzele inozemske delavske rodbine v prehrano. V Gentu je zavladalo veliko iznenadenje, ker se tam v istem času otvori razstava. Vlada bo vpoklicala več rezervnih letnikov.

Veliko neurje v Ameriki.

Zadnja poročila pravijo, da je bilo pri neurju v Omahi in drugih državah Zedinjenih držav usmrčenih pettisoč oseb. Tridesettisoč oseb je brez strehe. V Daytonu stoji voda na cestah štiriinpol metra visoko. Mesto in okolica je štiri metre naokoli pod vodo. Dvesto do petsto oseb je utonilo. Neko šolo, v kateri so bili vsi razredi zasedeni, je voda odnesla. Utonilo je štiristo otrok. Tudi neko bolnišnico s 600 bolniki je baje voda odnesla.

V mestu Jonngtown v državi Ohio je 25.000 oseb brez dela. V mnogih krajih je voda odnesla železniške mostove. V Delaware je voda odnesla 200 hiš.

Na cestah mesta Peru v državi Indiana je voda visoka 20 čevljev. Mnogo ženskih in otroških trupel plava po vodi. Povsod so zlezle žene s svojimi otroci na strehe ter tam prebile noč. Zavladal je mraz. V Indianopolisu je voda narastla. Oni del mesta, kjer stanujejo bogatini, je pod vodo. V Peru se je predvčerašnjim kar naenkrat pretrgal jez reke Wabash. Več sto oseb je potonilo. Prebivalci so zlezli na strehe, toda močni tok vode jim je onemogočil, da bi se rešili v čolne.

Povodenj je blizu Piqua raztrgala jez. Pri tem je utonilo baje 450 oseb.

Povodnji so razdrle promet na zahodnih železnicah, ki vodijo skozi Indiano in Ohio. Železniški uradniki pravijo, da položaj že dvajset let ni bil tako nevaren. Popolnoma nemogoče je povedati, kdaj bo promet zopet mogoč.

Gospodarstvo.

— **Loški potok:** Velik semenj za živino bode v petek, dne 4. aprila t. l. na novo pripravljenem sejmišču v Loškem potoku.

— **Vojaški nakupi.** Za vojaško oskrbovališče v Mariboru kupi vojaška uprava 1800 q rži. Zagotovljena obnova bo 2. aprila t. l. pri inten-

danci 3. voja v Gradcu. Kolkovane prodajne ponudbe morajo do najpozneje 9. ure dop. dospeti pri c. in kr. intendanci 3. voja, kjer se tudi lahko vpogledajo nakupni avizo in uzančni zvezki, ki se pa sicer tudi brezplačno dobivajo pri vojaških oskrbovališčih v Gradcu, Mariboru, Celovcu, Ljubljani, Gorici, Trstu in Pulju.

Prečitane napredne časopise

zbira in razpošilja tajništvo Narodno - napredne stranke. Časopise je danes najmočnejša idejna moč. Izvrševalni odbor prosi vljudno svoje somišljenike v Ljubljani, da pošiljajo redno vsak četrtek prečitane napredne časopise preteklega tedna v tajniški urad (Wolfova ulica 10/I.) ali naj vsaj naznanijo tajništvu svoje naslove. Poleg tega zbirajo krajevna politična društva prečitane časopise v svojem okraju.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 22. marca: Marija Evfemija Kržišnik, uršulinka - učiteljica, 34 let, Kongresni trg 17. — Antonija Saluperšek, sedlarjeva vdova, 62 let, Metelkova ulica 2. — Marija Cirk, delavka v tobačni tovarni, 34 let, Radeckega cesta 22.

Dne 23. marca: Josipina Ulčar, hči trgovskega sluga, 20 dni, Karlovska cesta 26.

Dne 24. marca: Ivana Bukovnik, delavka v tobačni tovarni, 43 let, Zabajak 3. — Frančiška Furkan, žena,

ključavničarskega mojstra, 53 let, Barvarska steza 6. — Alojzij Janež, mestni ubožec, 72 let, Karlovska cesta 7.

Dne 25. marca: Emilija Lapajne, kontoristka, 41 let, Pred škofijo 14. — Leopold Birk, zasebni uradnik, 56 let, utonil v Koruznikovem jarku. — Friderik Fernado, zasebnik, 82 let, Poljanska cesta 31. — Barbara Czerny, zasebnica, 86 let, Turjaški trg 2. — Hugon Franc Forstner, sin železniškega uslužbenca, poltretje leto, Pred prulami 23.

V deželni bolnici:

Dne 20. marca: Mihael Pintar, gostač, 68 let. — Marija Krušnik, delavka v tobačni tovarni, 42 let.

Dne 22. marca: Josip Godnov, posestnik, 24 let.

Dne 23. marca: Valentin Mušič, lajnar, 46 let. — Janez Dolinar, delavec, 54 let.

Dne 24. marca: Matevž Šimenc, pekovski pomočnik, 72 let.

Žudi za odrasle

Raba jačil in krečil se pogosto izkaže za uspešno in sicer ne samo za otroke, nego tudi za odrasle vsake starosti, ženske in moške. Ze desetletja slavnostna Scottova emulzija se je za tako najbolje obnesla naj gre že za prirojene slabosti ali za opešanje po prestali bolezni. Ze po primeroma kratki rabi se prične kazati učinek Scottove emulzije. Opazimo, da se nam vrača veselje do življenja, posebno se pa dvigne slast do jedi. Zaraditega hitro rastejo telesne moči, razvije se novo veselje do življenja. Scottova emulzija je blagostilna in prijetno uživna, da jo tudi odrasli dalj časa ne da bi se jim upirala, uživajo in dobro prenašajo.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljanju 50 v. v pisarnih znamenjih dobite od tvrdice SCOTT & BOWNE, d. z o. z. na Dunaju VII. sklicevanje se na naš list enkratno vpošiljanje poizkušnje od kake lekarne.

Čut za lepoto

in
življenska modrost

zahtevata, da nosimo svoje čevlje

BERSONIRANE.

BERSONIRATI
se pravi, opremiti si čevlje s pristinimi novini:
gumijevimi podpetniki, BERSON.

Bersonwerke, Dunaj VI.

Kar Odol posebno odlikuje pred vsemi drugimi ustnimi čistili, je njegov posebni način, da ustno dolbino po izplaknjenju prevleče z mikroskopsko tenko pa obenem gosto antiseptično plastjo, ki učinkuje še na ure dolgo po izplaknjenju. Ta trajni učinek, ki ga nima noben drug preparat, je, ki onemu, ki Odol rabi vsak dan, daje gotovost, da so mu usta zanesljivo varovana proti učinku pospeševalcev gnitja in kisanja, ki uničujejo zobe.

Kupujte pridno sročke „Sploš. ženskega društva“ v korist slovenskih umetnikov. 200 krasnih dobikov, slik domačih slikarjev. Sročka à 1 K.

P. n. Liberška tvornica avtomobilov, Liberce. Najlepše pozdrave od tukaj. Vozil sem decembra čez Prago, Hebr, Würzburg, Mannheim, Metz, Nancy, Langves, Dijon, Lyon, Avignon semkaj, tu pa vsak dan brez miru in počitka. Čeprav ima voz že preko 50.000 km za seboj, me še niti enkrat samkrat ni pustil na cedilu. V Nici, 8. marca 1913. — Vili pl. Stran-sky.

Hrana naj ne bo predražljiva za nasrcu, ledicah in mehuru bolne; za ta slučaj se priporoča prav posebno »Kufek« za dietetsko živilo. Je popolnoma nevtralna pa kljub temu slastna, pri tem pa lahko prebavna hrana, ki krepi oslabele telo. O različnih načinih pripravljanja se poučite natančneje iz kuharske knjige »Kufek«, ki se po lekarnah in drogerijah dobiva zastoj.

Mnenje gosp. dr. E. vit. de Karajana v Solnogradu.

Gosp. J. Serravallo Trst.

V moji bolniški praksi sem z dobrim uspehom rabil Vaše železnato kina - vino Serravallo.

Solnograd, 6. junija 1911.

Dr. Karajan.

Svila za neveste

od 1 K 35 vin. meter naprej v vseh barvah. Franko in že ocarinjeno se pošilja na dom. Bogata izbira vzorcev se pošlje s prvo pošto. — G. Henneberg, dvorni dob. Nj. V. nemške cesarice, Zürich.

Ustna voda

KALODONT
Zobna krema

Bay - rum s konjičkom

tvrdke Bergmann & Co, Dečin na Labi ostane prej ko slej najboljši vseh vod za glavo, za racionalno negovanje las, zabranjuje vsakršno tvoritev luskin, pregodnje osivenje in izpadanje las ter jači lasne korenine. Premnogo priznanj. V steklenicah po K 2 — in K 4 — se dobiva po vseh lekarnah, drogerijah, par fumerijah in brivnicah.

**Priporočamo našim
gospodinjam**

KOLINSKO CIKORIJO

iz **edine** slovenske
tovarne v Ljubljani

Borzna poročila.

Ljubljanska
„Kreditna banka v Ljubljani“.
Uradni kurzi dunajske borze 27. marca 1913

Mališki papirji.	Denar	Slagova
4% majevna renta	83.60	83.80
4.2% srebrna renta	86.—	86.20
4% avstr. krona renta	83.70	83.90
4% ogr.	82.25	82.45
4% kranjsko deželno posojilo	—	94.50
4% k. o. željez. dež. banke	88.—	89.—

Srednje.	452.—	464.—
Srednje iz l. 1860 %	—	—
„ tiske	298.—	310.—
„ zemeljske I. izdaje	282.—	294.—
„ II.	250.50	262.50
„ ogrske hipotečne	238.50	248.50
„ dnn. komunalne	484.—	496.—
„ avstr. kreditne	484.—	496.—
„ ljubljanske	64.50	70.50
„ avstr. rdeč. križa	51.—	55.—
„ ogr.	30.50	34.50
„ beziška	27.10	31.10
„ turške	233.—	236.—

Belinca.	415.—	419.—
Ljubljanske kreditne banke	—	—
Avstr. kreditnega zavoda	632.40	633.40
Dunajske bančne družbe	517.25	518.25
Južne železnice	112.90	113.90
Državne železnice	703.50	704.50
Alpine-Montana	1062.75	1063.75
Češke sladkorne družbe	367.—	368.50
Zivnostenske banke	267.25	268.25

Valute.	11.41	11.46
Cekini	—	—
Marke	118.30	118.65
Franki	95.70	95.90
Lire	94.—	94.20
Rubliji	253.75	254.50

Meteorološko poročilo.

Visina nad morjem 304.2 Srednji zračni tlak 736 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
2. pop.	736.8	15.7	sl. vzvzh.	oblačno
9. zv.	735.1	12.2	brezvetr.	—
7. zj.	730.9	10.3	sl. jz. zah.	—

Srednja večerajšnja temperatura 12.0°
norm. 5.6° Padavina v 24 urah 0.7 mm.

Zahvala.

Za obilne dokaze odkritega sozolja ob bridki izgubi moje nepozabne sestre

1124

Antonije Oražen

izrekam vsem sorodnikom, prijateljem in znancom tem potom najiskrenejšo zahvalo.

V Kostanjevici, 26. marca 1913.

Marija Zajec.

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštne povzetju

IV. Bonač v Ljubljani.

Cena slike 5 kron.

372

Budejeviške drevesnice

Dr. V. Bendik Budejovice (Češko) nudi napredaj iz svojih na Avstro-Ogrskem najvišje (540 m nadmorske višine) ležečih naprav dobro okorenjenih sadno, visoko, piramidno, grmičasto oblikovalno drevje, jagodičevje in sadne divjake, lepočino drevje, grmi, gozdno drevje, drevoredna, žalna, krogličasta, visoka dela vrtnice nizke in visokostebelne, pešne, lepočino grmičevje in listnato drevje, konifere najboljše in mnogostevilne vrste. Cenovnik gratis in franko.

Razglednice

umetniške, in
pokrajinske

se dobe vedno
v veliki izbiri v

„Narodni knjigarni“
Prešernova ulica 7.

Išče se izurjen, samostojen

knjigovodja

obenem korespondent z dobrimi spričevali in referencami; ameriškega knjigovodstva zmožni imajo prednost. — Plača po dogovoru. —

Ev. se sprejme tudi ženska moč.

Ponudbe na 1125

„Savinsko rastlinsko destilacijo“ v žalec.

Spretnega potnika

Slovenca, išče izborna velika
:: tvornica papirnatega blaga ::

za čimprejšnji nastop. Reflektuje se samo na moči prve vrste, dobro uvedene, ki se jim nudi pri nas prijetno in stalno mesto. Isto podjetje sprejme

komptoaristko

za slovensko korespondenco, ki zna vsaj nekoliko češko ali nemško. — Cenjene ponudbe z navedbo referenc, zahteve plače in čas nastopa pod „Papirna obrt“ na upravnishvo „Slovenskega Naroda“.

1132

Vabilo

rednemu občnemu zboru

„Posojilnice“ v Celju,
registrirane zadruge z neomejeno zevezo.

ki se vrši

дне 3. aprila 1913 ob 5. uri pop.

v sejni dvorani

„Narodnega doma“ v Celju

s sledečim sporedom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje letnega računa.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Dopolnilna volitev načelstva.
6. Razni predlogi.

K polnoštevilni udeležbi vabi

načelstvo.

1122

Zdravilišče

Gleichenberg

Štajersko

Neprekosljive vrednosti pri vseh boleznih sopil. Svetovnoslavni zdravilni vrelec (Emin vrelc, Konstantinov vrelc). — Pojasnila in prospekte pri zdraviliški komisiji v Gleichenbergu.

1127

Razpis.

Pri kranjskem dež. stavbnem uradu je namestiti nekaj stavbnih adjunktov in stavbnih praktikantov.

Stavbni adjunkt dobi prejemke VII. plačilnega razreda deželnih uradnikov t. j. letno plačo 2200 K in aktivitetno doklado v letnem znesku 672 K, stavbni praktikant pa živi adjutum v letnem znesku 1600 K.

Za ta mesta se zahteva dovršitev tehniških študij in izpitov, kakršni so potrebni za sprejem na enaka mesta v državni službi. Za mesto stavbnega adjunkta se poleg tega zahteva vsekako še praktična izvežbanost v tehnični stroki.

Prosilci za eno razpisanih mest predložijo naj svoje s krstnim in domovinskim listom, s spričevalom o fizični sposobnosti, z dokazili o strokovni vsposobljenosti ter s spričevali o znanju slovenskega in nemškega jezika opremljene prošnje

do 20. aprila 1913

podpisanemu deželnemu odboru.

V prošnji je tudi navesti, če je prosilec še podvržen vojaški dolžnosti.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 17. marca 1913.

Deželni glavar: **dr. Susteršič.**

Pred poroko! Ženini in neveste pozor!

Najcenejši moderni zaročni in poročni prstan.

„ Namizna oprava, nastavki, raznovrsten kinč. „
samo le pri domači tvrdki

Fr. Čuden, Ljubljana

Prešernova ulica 1, nasproti frančiškanske cerkve.

Naročajte ceniko: za ure, zlatino in srebrnino z žepnim koledarjem. Ceniki za kolesa (bicikle), ceniki za šivalne stroje, ki se pošiljajo tudi po pošti prosto.

„ Ker se objavi ta oglas le v par številkah, izvolite si ga dobro zapomniti. „

Razglas.

Kmečka posojilnica v Begunjah
pri Cerknici,
zadruga z neomejenim jamstvom
ima svoj

občni zbor

v svoji uradnici

дне 12. maja 1913 ob 3. uri pop.

Dnevni red:

1. Volitev načelstva in nadzorstva.
2. Potrditev zaključnega računa za leto 1912.
3. Poročilo o združnem delovanju.
4. Morebitni nasveti in predlogi.

K obilni udeležbi se vabijo vsi udje.

Kmečka posojilnica v Begunjah

26. marca 1913.

Predsednik:

Jurij Meden.

1126

Iščem

1129

krojaškega pomočnika

za veliko delo. — Stalno mesto. —

M. Jurčič, krojač v Pazinu, Istria.

Učenka se sprejme v trgovino

1131

Rozalije Podkrajšek, Wolfova ulica 5.

5 vinarjev

vas stane dopisnica, s katero lahko zahtevate moj najnovejši, 4000 slik obsegajoči glavni katalog, ki vsebuje bogato vsebino potrebnih porabnih predmetov in primernik daril, ki ga pošljem vsakomur zaštonj in poštne prosto.

Razpošiljalnica JAN KONRAD, c. in kr. dvorni dobavitelj, Most štev. 2399 (Češko).

Prave niklaste žepne ure K 420, 5— in več. Niklaste budilke K 290, harmonike K 5—, vijoline K 580, samokresi K 6—.

Razpošilja se proti povzetju ali predplačilu. Brez rizika. — Zamenjava dovoljena ali denar nazaj.

969

RAZPIS.

Zgradba dvorazredne ljudske šole v Golcu,

ki je proračunjena na 52.205 K 15 v,

se bode oddala potom ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna, ali z napovedjo pavšalne svote naj se predložijo

do 5. aprila t. l. ob 12. opoldne

podpisanemu občinskemu glavarstvu.

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Občinsko glavarstvo si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled ob uradnih urah v občinskem uradu v Materiji.

Občinsko glavarstvo Materija,

dne 24. marca 1913.

Obč. glavar:

Božidar Kastelic, l. r.

Ljubljana,
Marije Ter.
cesta št. 11
: (Kolizej) :

Fr. Kapus

Ljubljana,
Marije Ter.
cesta št. 11
: (Kolizej) :

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Zaloga spalnih ter jedilnih sob
v različnih najnovejših slogih. ::
Vsakovrstno drugo pohištvo.
Priznana solidno blago
ter najnižje cene.
Zajamčeno trpežni izdelki.

Otomane, divani in žimnice
različne kakovosti.
Velika izbira 3408
otroških vozičkov,
vsakovrstnih slik, ogledal itd.

„SLAVIJA“

.. . . vzajemno zavarovalna banka v Pragi. . . .

Rezervni fond K 53.461.432-56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123.257.695-77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje
cigar pisarne so v
lastni bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani

v Gosposki ulici šte. 12.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

Za. aruje poslojpa in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uziava najboljše sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti violski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

Ponehale bodo vse kritike o Tolstovrški slatini Kadilci!

ako jo sedaj poskusite, ko se je posrečilo vrelec moderno urediti, da ne le ne uhaja ogljikova kislina, temveč se je našel in spojil nov, močno ogljikovokisliti prtok. Sedaj lahko tekmuje **Tolstovrška slatina** z vsemi najboljšimi kislinami vodami, ker čvrsto muzira in ima zelo rezeček okus. **Naročite in prepričajte se.** Zabor s 25 steklenicami velja le 5 kron. Razpošilja se v 3/8 l, 1/2 l in 1 1/2 l steklenicah. Prazne steklenice vseh voda se sprejmejo po najnižji ceni v polnitev. Plakati, analize zdravniških izvedencev in ceniki zastoj in franko. — **Tolstovrške** naročajo odlični zdravniki za se in svoje bolnike ter za cele bolnišnice, ker je sedaj res najboljša zdravilna in namizna osvežujoča mineralna voda. Odlikovana na dveh higieničnih razstavah. — **Del čistega dobrička gre v narodno nameno.** — Naroča se pri podjetju **Tolstovrške slatine, pošta Guštanj, Koroško.**

Stalni krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejemajo ali pa nastavi s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. — Ponudbe pod „Merkur“, Brno, Neugasse 20. 893

Bachmaier Elektro-Bioskop
v Lattermannovem drevoredu

sprejme mašinista
ali izkušenega kurjača.

1123

ozdravi brez vbrizganja pri gospodih in damah vse bolezni spolov, iztok, kapavico, bolezn v mehurju, kjer drugi pomočki odpovedo.

Hernial-Dragee
Škatlja (100 kom.) K 5.—. 2 škatlji za 13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Delta Laboratoire de Produits Chimiques à Paris
Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko:
Lekarna Mariahilf, Budapešta, VI. Liszt Ferenc-tér 20
po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

Vljudno povabljam p. n. občinstvo na
ogled najnovejše pomladanske mode.

Specialna modna trgovina
:: za gospode in dečke ::

J. KETTE
Ljubljana, Franca Jožefa cesta 3.

Motorno kolo

s stranskim sedežem, 1117
dobro ohranjeno, se za prav nizko ceno
proda. — Na ogled in poskušajo pri tvrdki
Karel Čamernik & Ko.,
Ljubljana, Dunajska cesta šte. 12.

Pristen dober

brinjevec

se dobi pri 41

L. SEBENIKU v Spod. Siški.

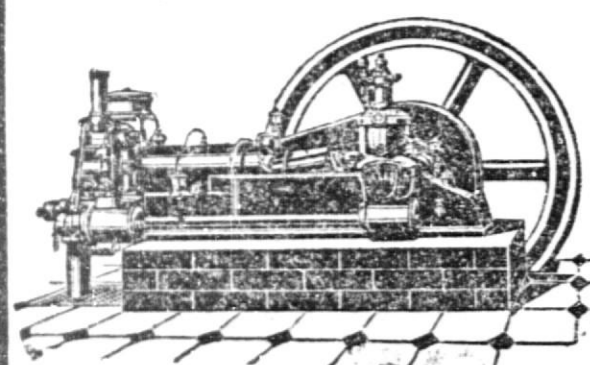
Kdor potuje v Primorje,
naj obišče 845

Hotel Bristol, Reka

80 moderno urejenih sob, električna luč,
lift, kopeli, kavarna, restavracija z iz-
vrstno kuhinjo. Zmerne cene.

Edini slovenski hotel na Reki.
Spoštovanjem Pero Trpinac.

Svetovno znani! Originalni motorji „Otto“

za bencin, bencol, petrolin, surovo
olje, sesalni plin, svetilni plin i. t. d.
**Motorji za surovo olje „sistem
Diesel“.** Bencinove lokobile.
Najmodernejša konstrukcija.
Največja tvornost! Najvarčnejši obrat!
Doslej prodanih čez 115.000 mo-
torjev z 1.175.000 konjsk. silami.
Specialni prospekt 541 gratis.

Langen & Wolf, Dunaj X., Laxenburgerstr. 53. sl.
Zastopstvo **Heckl & Pohl, Trst, Via Torre Bianca 10.**

Moderno zidana

hiša
s tremi lepimi stanovanji s kopeljo
se ugodno proda na Poti v Rožno dolino 42.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:
Krasne

BLUZE krila, kostume,
nočne halje,
perilo in vsako
modno blago.

Zelo solidna tvrdka:

M. Krištofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v

otroških oblekah
in krstni opravi.

Teodor Kunc

Ljubljana,
Prešernova
ulica št. 5
I. nadstr.

Damski modni salon
Izdelovanje
najfinejših
angleških
kostumov,
paletotov,
franc. toalet itd.

Alfons Oblak

Novo mesto, Glavni trg
priporoča

svetovnoznano najboljšo
čistilo za čevlje

„NEW CREAM“
v črni ter rjavi barvi.

Velika zaloga vsakovrstnih
čevljev

za dame, gospode in otroke.
Vsakršna naročila se izvršujejo
točno in po nizki ceni.

Ustanovljeno 1870.

Najstarejša izdelovalnica perila na Kranjskem.

Moško, žensko in otroško

PERILO

priporoča 956

C. J. HAMANN V LJUBLJANI.

Dobavitelj več uniformskih založnikov, zavodov itd.
Izdelovalnica oprem za neveste in perila za novorojence.

Novo blago za srajce je skoro dospelo.

Anton Bajec

umetni in trgovski vrtnar

naznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegov

cvetlični salon

Pod Trančo. 48

Velika zaloga suhih vencev.

zdelovanje šopkov, vencev, trakov itd!
Okusno delo in zmerne cene

Zunanja naročila točno.

Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

RAI

Ventilni vozovi.

14/18, 24/28, 40/45 HP.

Vozovi brez ventila.

25/30 in 30/35 HP.

Liberška tvornica avtomobilov z o. z.

Liberce, Češko. 524

Karel Čamernik & Ko.
Ljubljana, Dunajska cesta šte. 9-12.

Priporoča se domača najnovejša

konfekcijska trgovina

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta št. 3.

Sprejemajo se naročila po meri,
ter se izvrše točno in solidno.

Založniki c. kr. priv. juž. žel.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

